Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 236 (6. 725) 1988 йил 15 октябрь, шанба. Баҳоси 3 тийин

Тонгги газеталарда

◎ «Одамлар фикри орқали» — «Правда» газетасининг биринчи саҳифасида берилган ошкора суҳбат ана шундай номланади. Мақолада мулоқот, мунозара маданияти ҳақида фикр юритилади, фақат ана шу йўл билан ҳақиқатга эришиш мумкин, деб таъкидланади.

◎ «Бизга Госагропром керакми!» — газета мухбирларининг ана шу саволига газетанинг иккинчи саҳифасидаги мақолада «Новомосковское» агросаноат бирлашмасининг ходимлари жавоб берадилар.

◎ «Бу аксарият кўпчилик» — «Правда» газетасининг учинчи саҳифасидаги бир мактуб изидан ёзилган ана шу сарлавҳали мақолада Киров шаҳридаги ҳунар-техника билим юртларидан биридаги низо таҳлил қилинади.

◎ Латвия ССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган сессиясида Анатолий Валерьянович Горбунов республика Олий Совети Президиумининг Раиси этиб сайланди. Бугун «Известия» газетасининг учинчи саҳифасида эълон қилинган «Депутат этиб сайланди» сарлавҳали мақолада А. В. Горбунов газета мухбирининг саволларига жавоб беради.

◎ Бугун биринчи Бутуниттифоқ социал-экологик экспертиза бошланади. Шу муносабат билан «Известия» газетасининг учинчи саҳифасида «Байкал: алдамчиликсиз ўйин» сарлавҳали мақола берилган.

◎Мамлакатимиз ҳаётига доир янгиликлар, чет эллардан олинган телеграммалар ўрин олган.

Сўнгги соатда

ТАСС ХАБАРЛАРИ ВА МАРКАЗИЙ МАТБУОТ САҲИФАЛАРИДАН

◎ НЬЮ-ЙОРК. Бу ерда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 43-сессиясидаги СССР делегацияси раҳбарининг ўринбосари В. Ф. Петровский билан Эфиопия Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Эфиопия Халқ Демократик Республикаси ташқи ишлар министри Берхан Байе ўртасида суҳбат бўлиб ўтди. Берхан Байе Эфиопия билан Сомали ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш ҳақидаги аҳдлашувларни амалга ошириш борасидаги куч-ғайратлар тўғрисида, шунингдек Эфиопия—Судан мулоқоти қандай ўтаётганлиги тўғрисида ахборот берди.

◎ Сан-Францискода элликка яқин ФБР агентлари ва божхона ходимлари Филиппиннинг собиқ президенти Маркоснинг жияни яшаётган бинода тинтув ўтказдилар.

Маркос Филиппиндан олиб чиққан бойликлар ва санъат асарлари топилган ва мусодара қилинган. ЮПИ агентлиги, бу Филиппиннинг ҳозирги ҳукумати барқарорлигига путур етказишга уринмоқда, деб Маркосга қўйилган айбловлар муносабати билан АҚШда олиб борилаётган тергов учун янги маълумотлар беради, деб таъкидлайди.

◎Қўшма Штатлар Невада саҳросидаги полигонда ядро синовини ўтказдилар, деб хабар беради Франс Пресс агентлиги.

Портлаш шу қадар кучли эдики, полигон районида Рихтер шкаласи бўйича 5,8 балл куч билан ер силкинган. Зилзила ҳатто 130 километр масофада жойлашган Лас-Вегасда ҳам сезилган. Бу Америка Қўшма Штатлари шу йил бошидан бери ўтказган ўн биринчи ядро синовидир.

◎ Рейтер агентлигининг Стокгольмдан хабар беришига қараганда, 77 ёшли Миср ёзувчиси Нагиб Маҳфуз адабиёт соҳасида 1988 йилги Нобель мукофотининг лауреати бўлди. Швеция академиясининг баёнотида мукофот биринчи марта араб тилида ижод қиладиган адибга топширилмоқда, деб таъкидланади. «Маҳфузнинг ижоди романнинг жанр сифатида ривожланишига хизмат қилди, Миср ҳаётига... сезиларли таъсир ўтказди», — деб ҳисоблашади баёнот муаллифлари.

◎ Жудейда қишлоғида (Йордан дарёсининг Ғарбий соҳилида) «тозалаш» операциясини ўтказган Исроил солдатлари бир фаластинликни отиб қўйдилар, деб хабар беради Рейтер агентлиги. Бошқа қишлоқлардаги аҳоли пунктларидаги шу хилдаги опреациялар чоғида босқинчилар яна беш кишини ярадор қилганлар.

◎ Гондурас армияси Никарагуага қарши янги иғвогарликларни амалга оширди, деб хабар беради ахборот агентликлари.

Гондурас территориясидан Сандиночилар халқ армиясининг Чинандега ва Нуэва-Сеговиа департаментларидаги чегара пунктларига қарши пулемётлардан ўт очилган. Никарагуа мудофаа министрлигининг маълумотларида ана шу ҳақда гапирилади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси 13 октябрь куни бўлган навбатдаги мажлисида КПСС Марказий Комитетининг СССРда миллатлараро муносабатларни такомиллаштиришга бағишланган Пленумига тайёргарлик масалаларини кўриб чиқди. Қайта қуриш, демократиялаш, ҳуқуқий давлатни барпо этиш шароитида кўп миллатли мамлакатимиз учун бу муаммонинг ғоят муҳимлиги ва актуаллиги таъкидланди.

Совет ҳокимияти йилларида СССРда миллий масалани ҳал қилиш юзасидан тарихий муҳим ишлар амалга оширилганлиги, миллатлар ва элатларнинг амалда тенглигига эришишда, халқлар ўртасидаги қардошлик муносабатларини мустаҳкамлашда, меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялашда жозибадор натижалар қўлга киритилганлиги таъкидлаб ўтилди. Совет кишилари бу натижалар билан ҳақли равишда фахрланадилар. Лекин миллатлараро муносабатларни ривожлантиришда ҳал этиш лозим бўлган кўпгина масалалар аста-секин тўпланиб қолди. Эришилган натижаларга таяниб, ўтмишдан сабоқ чиқариб олиб, қайта қуриш жараёнида миллатлараро муносабатларни такомиллаштиришга доир барча ишларни янги даражага кўтариш керак.

Ўзаро ёрдам ва қардошлик, социалистик интернационализм, ҳар бир миллат ва элатнинг манфаатларини тўла ҳисобга олиш принципларида совет федерациясининг чинакам уйғунлигига эришиш, қайси миллатга мансублигидан қатъи назар ҳар бир одам Ватанимизнинг ҳамма жойида ўзини ўз уйидагидек ҳис қилишига эришиш энг муҳим ишдир. Шу билан бирга демократия ва ошкораликдан демократияга зид мақсадларда, умумий интернационал ғалабаларимизни обрўсизлантириш, миллатлар орасига нифоқ солиш учун фойдаланишга ҳар қандай уринишларга йўл қўйиб бўлмаслиги уқтириб ўтилди.

XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг сиёсий йўл-йўриқлари Пленумга тайёргарликка доир барча ишларга асос қилиб олиниши керак. Пленумга тайёргарлик кўришга кенг партия активларини, олимларни, республикаларнинг жамоатчилигини жалб этиш тавсия қилинди.

Халқ истеъмоли товарлари чакана нархлари ва аҳолига кўрсатиладиган хизмат тарифлари билан боғлиқ ишларнинг аҳволи кўриб чиқилди. Муҳокама қилиш чоғида халқ фаровонлигини ошириш, социал адолат ҳамда юқори унумли меҳнатни рағбатлантириш принципларини тағин ҳам тўлароқ амалга ошириш вазифаларига мос келадиган чакана нарх сиёсатини ўтказишнинг муҳим социал-сиёсий ва иқтисодий аҳамияти таъкидланди.

Чакана нархлар ва хизмат тарифларини асоссиз равишда ошириб юбориш, корхоналарнинг молиявий кўрсаткичларини ишлаб чиқарилаётган маҳсулот нархини ошириш йўли билан, шунингдек аҳоли талаб қилаётган арзон товарлар ишлаб чиқаришни камайтириш ҳисобига яхшилаш практикаси йўл қўйиб бўлмайдиган практика деб ҳисобланди.

Иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг, маҳаллий бошқарув органларининг эътибори улар жойларда нарх сиёсатини ўтказишда катта хатоларга йўл қўяётганликларига қаратилди.

Сиёсий бюро аҳолининг турли группалари, айниқса кўп болали оилалар, кекса ва кам таъминланган одамларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олиб хилма-хил товарлар ишлаб чиқаришни рағбатлантириш мақсадида хўжалик механизмини янада такомиллаштириш, нархлар ва даромадлар даражаси устидан контролни кучайтириш юзасидан зарур чораларни кўришни СССР Министрлар Советига тавсия қилди.

Сиёсий бюро савдо ва умумий овқатланиш иши, корхоналарнинг халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш структурасини белгилаши, уларнинг сифати, давлат ва кооператив ташкилотлари нарх интизомига риоя қилишлари устидан жамоат контролини ташкил этишга доир комплекс чора-тадбирларни амалга ошириш тўғрисидаги ВЦСПС таклифига қўшилди. Истеъмолчилар жамиятини тузиш ва бу муҳим ишда касаба союзларининг фаол ташкилотчилик ролига доир ташаббус қўллаб-қувватланди.

Мажлисда КПСС Марказий Комитетининг Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотида ҳарбий интизомни мустаҳкамлаш тўғрисидаги қарори қандай бажарилаётганлиги таҳлил этилди. Сўнгги вақтда ҳарбий кенгашлар, командирлар, сиёсий органлар ва штаблар ҳарбий интизомни мустаҳкамлаш масалаларига эътиборни кучайтирганликлари қайд этилди. Қисмларда ва бўлинмаларда уставда белгиланган тартибни сақлаш ишидаги аниқ-равшан натижалар учун раҳбар командир-сиёсий кадрларга нисбатан талаб оширилди. Партия ва комсомол ташкилотлари коммунистлар ва комсомолларнинг хизматда ва шахсий хулқидаги камчиликларга тағин ҳам ўткирроқ фикр билдирадиган бўлиб қолдилар, бу эса ҳодисалар, жиноятлар ва қўпол ҳуқуқбузарликлар сонини бирмунча камайтиришга имкон берди.

Совет жангчилари Афғонистонда интернационал бурчни бажариш чоғида, Чернобиль атом электр станциясида авария оқибатларини тугатишда ва бошқа фавқулодда ҳолатларда юксак онгли интизом, мардлик ва матонатни намойиш этдилар.

Шу билан бирга КПСС Марказий Комитети томонидан қўйилган асосий вазифа— армия ва флотда ҳарбий интизомни тубдан мустаҳкамлаш вазифаси секинлик билан ҳал этилаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Ҳарбий хизматдан бўйин товлаш, ҳарбий хизматчилар ўртасидаги уставга хилоф ўзаро муносабатлар, жанговар навбатчилик қоидаларини бузиш ҳоллари, жанговар техниканинг аварияга учраши фактлари жиддий ташвиш уйғотмоқда. Сиёсий ва ҳарбий тарбия беришда, айниқса ҳарбий хизматчилар билан якка тартибда иш олиб боришда расмиятчилик тугатилмаган, одамлар билан жонли мулоқот ўрнига кўпинча тўқиб чиқарилган планлар, кўп сонли кенгашлар, буйруқлар ва кўрсатмалар бериш билан шуғулланилмоқда.

КПСС Марказий Комитети Мудофаа министрлиги ҳамда Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармаси раҳбарларидан ҳарбий интизомни мустаҳкамлаш юзасидан қўшимча комплекс чораларни кўришни талаб қилди. Асосий куч-ғайратни армия ва флот ҳал этаётган вазифаларнинг сифатига ва уларнинг жанговар тайёргарлигига ёмон таъсир қилаётган салбий ҳодисаларни бутунлай тугатишга қаратиш керак.

Раҳбар коммунистлар, штаблар, сиёсий органлар ва партия ташкилотлари ҳар бир қисмда ва бўлинмада уставда кўзда тутилган қатъий тартибни таъминлашлари, қўшинларга раҳбарлик услубларини фаоллик билан такомиллаштиришлари лозим. Тарбиявий ишларнинг барча формалари самарадорлигини ошириш, бу ишларни одамлар томон тубдан буриб юборишни таъминлаш зарур. Ҳар бир ҳарбий хизматчи ўз ватанпарварлик бурчини чуқур англаб етишига, ҳарбий қасам ва ҳарбий уставлар талаблари онгли ва бекаму-кўст бажарилишига эришиш керак. Маҳаллий партия, совет органларига, жамоат ташкилотларига чақириқ ёшига етмаган ва чақириқ ёшидаги йигитларни ҳақиқий ҳарбий хизматга тайёрлаш масалаларига эътиборни кучайтириш таклиф қилинди.

Армия ва флотда социал-маданий соҳадаги қолоқликни тугатиш, ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилаларини моддий-маиший жиҳатдан таъминлашни яхшилаш тадбирларини амалга ошириш кўзда тутилди.

Сиёсий бюро Австрия федерал канцлери Ф. Враницкий расмий визит билан СССРда бўлган чоғида М. С. Горбачевнинг у билан олиб борган суҳбатлари ва Н. И. Рижковнинг музокаралари якунларини маъқуллади. Олий даражадаги учрашув жаҳон ва Европа сиёсати масалаларида кенг ҳамжиҳатликни, томонларнинг Совет— Австрия муносабатларини янада кенгайтиришга интилишларини кўрсатганлиги таъкидлаб ўтилди. Совет— Австрия муносабатлари турли социал тузумдаги мамлакатларнинг ўзаро яхши қўшничилик алоқалари намунаси бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Л. Н. Зайковнинг Варшавада Москва кунлари байрамида қатнашиш учун Польша Халқ Республикасига сафари натижалари кўриб чиқилди ва маъқулланди. Польша пойтахти коммунистлари, жамоатчилиги билан учрашувлар қайта қуриш ва социал янгиланиш тажрибасига ўзаро қизиқиш кучайганлигидан далолат бермоқда. Совет —Польша ҳамкорлигини ривожлантириш истиқболларига ғоят қулай истиқбол, деб баҳо берилди.

Мажлисда Э. А. Шеварднадзенинг Францияга расмий визити якунлари муҳокама қилинди ва маъқулланди. Президент Ф. Миттеран, Франциянинг бошқа давлат арбоблари билан суҳбатлар Совет— Франция сиёсий мулоқоти даражасини оширишдан, икки томонлама амалий ҳамкорликни такомиллаштиришдан ҳар икки томоннинг манфаатдорлигини кўрсатди. М. С. Горбачев ва Ф. Миттераннинг бўлажак учрашувлари халқаро ишларда иккала мамлакатнинг амалий баҳамжиҳат ҳаракатлари соҳасини кенгайтиришга кўмаклашиши, турли соҳаларда Совет — Франция ҳамкорлигига янги сиёсий суръат бахш этиши лозим. Икки мамлакат раҳбарлари муҳокамасига қўйиладиган амалий масалаларни пухта ишлаб чиқиш топширилди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Коммунистик партия ички ва ташқи сиёсатининг баъзи бошқа масалаларини ҳам кўриб чиқди.

ЗАМОНДОШИМИЗ

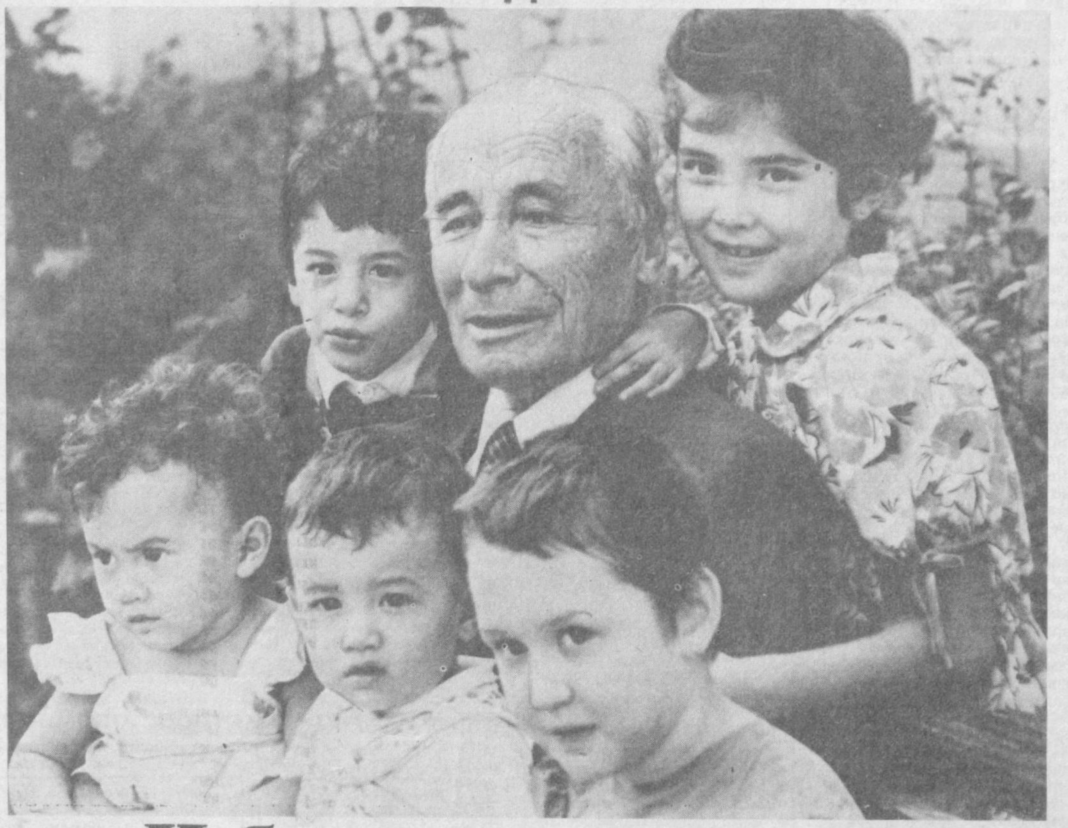

Ибратли умр

Бу кишининг суҳбатида бўлган киши албатта гап орасида «Нечага кирдингиз?» деб сўраши табиий. Ҳамсуҳбатининг «80 га кирдим» деган жавобини эшитиб, мутлақо ишонмайди. Бугун ҳикоямиз қаҳрамони бўлган Тоҳир Зуфаров ана шундай инсон!

Тоҳир аканинг таржимаи ҳоли ҳам ўзгаларникидан фарқ қилмайди. 1908 йилда Жамбул шаҳрида туғилди. Эски мактабда дастлабки саводини чиқарди. Жонга тегувчи узундан-узоқ сураларни такрорлаш, ора-сира елкагами, бошгами келиб тегувчи домланинг таёғи — бари-барини кўрди.

Тошкентдаги ўлка ўзбек эрлар билим юртида ўқиётганида янги замон, янги тузум, янги келажак унга, унга ўхшаган минглаб йўқсилларнинг бахтига хизмат қилажагини англаб етди. У шу йўлда қунт билан ўқиди, тиришқоқлиги билан барчага ўрнак бўлди.

Билим юртини муваффақиятли тугатгандан сўнг ёш ўқитувчининг жўшқин меҳнат фаолияти бошланди. У Андижон, Қашқадарё областларида болаларга дарс бериб юрар экан, ҳамиша фан сирларини ўқувчиларнинг онгига тез, пухта сингдириш ҳақида бош қотирди. Ҳатто қоғозларни ўз фикрлари билан қоралаб қўярди.

1941 йили бошланган Улуғ Ватан уруши кўплар қатори Тоҳир Зуфаровни ҳам қўлига қурол олишга даъват этди. Муаллим қадрдон мактаби, унга жовдираб боқиб турган ўнлаб қора кўзлар билан хайрлашди. 1942 йилдан то 1945 йилгача жанговар сафда бўлди. Эҳ-ҳе, урушда нималарни кўрмади: вайрон бўлган қишлоқлар, дабдаласи чиқиб кетган мактаблар, таҳқирланган гўдаклар... Буларнинг ҳаммаси Тоҳир аканинг ҳали-ҳануз кўз олдида шундоққина турибди.

Урушдан 1946 йилда қайтди. У «Ўқитувчилар газетаси» нинг бўлим мудири сифатида урушдан кейинги меҳнат фаолиятини бошлади. Бор билимини, қобилиятини газета материаллари ҳам пишиқ, ўқимишли бўлиши учун сарфлади. У янгиликка иштиёқмандлиги, интилувчанлиги сабабли тез орада масъул котиб лавозимига кўтарилди.

Тоҳир Зуфаров ҳамиша эътиқод қўйган журналист сифатида топган-тутганини бахшида этган бир даргоҳ бор. Бу «Совет мактаби» журнали. Тоҳир ака бу журналда 1951 йилдан бери узлуксиз масъул котиб бўлиб хизмат қилиб келмоқда.

Тоҳир ака фақатгина журнал чиқариш билан банд бўлмайди. Унинг мактаб, ўқитувчилик фаолияти, дарс бериш методикаси ҳақида юзлаб мақолалари босилиб чиққан. Бу мақолалар айниқса, ёш ўқитувчиларга зарур дастуруламал бўлганини айтиб ўтиш жоиз бўлса керак.

Тоҳир Зуфаров ўз меҳнатларининг тақдирини ҳам кўрди. У бир неча марта Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари, СССР Халқ маорифи аълочиси, Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси нишонлари билан тақдирланган.

Тоҳир ака ҳали ҳам ўз меҳнат постида. Кўп йиллик меҳнат тажрибаларини ёш журналистларга бажонидил ўргатяпти.

Т. ЙЎЛДОШЕВ.

◎ СУРАТДА: Тоҳир Зуфаров невералари даврасида.

Т. Каримов фотоси.

«Оқ олтин»— Ватанга!

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 14 октябрга бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)		
Хоразм	1,30	93,60
Тошкент	1,94	93,53
Қашқадарё	1,85	82,15
Бухоро	2,70	77,99
ҚҚАССР	1,78	76,79
Сирдарё	2,52	74,19
Сурхондарё	1,84	72,39
Фарғона	1,69	72,26
Наманган	1,68	71,58
Андижон	1,13	57,34
Самарқанд	2,30	51,81
Республика бўйича:	1,92	73,50

Пахтакорга мададкормиз!

Муносиб ҳисса

Ишлаб чиқаришда қатор ютуқларни қўлга киритаётган шаҳримиздаги С. Раҳимов район корхона ва ташкилотлари коллективларидан бир группаси Бўка район «Кремль» совхозида учрашишди. Улар пахта ҳосилини йиғиштириб олишда, улкан «оқ олтин» хирмонини уйишда ўз ҳиссаларини қўшишяпти.

— Айни кунларда, — дейди С. Раҳимов район пахта штабининг бошлиғи А. Н. Аҳмедов, — 5 минг 393 ишчи ва хизматчи совхознинг барча бўлимларида етиштирилган мўл ҳосилни йиғиштиришда жонбозлик кўрсатишмоқда.

Шунингдек, район меҳнаткашлари имкониятларидан келиб чиқиб, дам олиш кунлари ҳам «Ўроқ ва Болға» анъаналарига содиқ қолмоқдалар: Ўрта Чирчиқ район пахта далаларида бўлиб, 10 тоннага яқин «оқ олтин» териб беришди.

Ҳашарчилар улуши

Шу кунларда минглаб пойтахтлик ҳашарчилар республикамизнинг катта пахта хирмонига ўз ҳиссаларини қўшиш учун пахта далаларида зарбдорларча меҳнат қилмоқдалар.

Ўзбек Совет Энциклопедияси Бош редакцияси ходимлари Бекобод районидаги «Авангард» совхозининг 1-бўлимидаги Маҳамаджон Оқназаров бригадасида меҳнат қилишмоқда. Адҳам Сулаймонов, Жамила Саъдуллаева, Санжар Отажонов, Меҳри Исломова, Асомиддин Бурхонов каби ҳашарчилар кунига 45—50 килограммдан пахта термоқдалар. Шу кунгача редакция ходимлари топширган «оқ олтин» 2000 килограммдан ошиб кетди.

А. САЪДУЛЛАЕВ.

Унум—ғайратга боғлиқ!

Деҳқонларнинг тили билан айтганда, чинакамига ғанимат кунлар бошланди. Ҳар бир кун республикамиз далаларида етиштирилган ҳосилни тез ва сифатли йиғиштириб олишга даъват этмоқда. Қишлоқ аҳлига ўзини мададкор деб билган ҳар бир меҳнатчи улардан зарур ёрдамини аямаяпти. Бу борада бизга Сергели район пахта штабидан Нина Дмитриевна Горбулева шундай деди:

— Районимиз корхона ва ташкилотлари ишчи-хизматчилари ҳам салмоқли ишларни амалга оширмоқдалар.

Ҳозирги кунда сергеликлардан 548 киши Янгийўл районининг «СССР 60 йиллиги», «Ленинизм», «Интернационал» ва «Октябрь» колхозлари далаларида йиғим-терим ишларини авж олдириб юборишган.

Ҳозирги кунгача бизнинг вакилларимиз 122 тоннадан ортиқ пахта териб беришди. Бу хайрли ишда Ўрта Осиё темир йўли 2-вагон депоси ва Тошкент авиаотряди коллективлари яхши натижага эришмоқда. Улар дала меҳнатчиларининг энг яқин кўмакчисига айланиб, бу борадаги ишларни жадаллаштирмоқдалар.

Д. ОБЛАЕВ.

Ўқитувчиларнинг мунозара клуби

«Бизнинг тарихимиз — назария ва реаллик» — Тошкент ўрта мактаблари тарих ўқитувчиларининг пойтахтдаги билимлар уйида ўтган навбатдаги учрашувидаги мунозара ана шу долзарб мавзуга бағишланган эди. Унинг қатнашчилари ҳозирги шароитда СССР тарихидан дарс бериш муаммоларини, сўнгги партия анжуманлари қарорлари жамиятшунослар олдига қўяётган вазифаларни муҳокама қилдилар.

Бундай суҳбатлар ўқитувчиларнинг мактабларда тарих фанидан дарс беришларини такомиллаштиришда яхши ёрдам бермоқда. Учрашувларни шаҳар «Билим» жамияти уюштирмоқда. Ўқитувчилар ҳузурида республикамизнинг етакчи олимлари сўзга чиқишмоқда.

Охирги учрашувда тарих ўқитувчиларининг мунтазам ишлаб турадиган мунозара клубини ташкил этишга қарор қилинди.

(ЎзТАГ мухбири).

Алло, редакциями?

32-54-34.

33-28-95.

Ишончли мулоқот

ҲУРМАТЛИ ОҚШОМХОНЛАР!

«Тошкент оқшоми» газетаси редакцияси қошида ташкил этилган «ИШОНЧЛИ МУЛОҚОТ»нинг телефон орқали навбатдаги учрашуви 17 октябрь, душанба куни соат 10 дан 12 гача, сўнг соат 14 дан 16 гача бўлади.

Саволларни назарда тутинг.

1. «ОҚШОМ» ГАЗЕТАСИ САҲИФАЛАРИДА ҚАЙСИ МАҚОЛАЛАР СИЗГА МАНЗУР БЎЛДИ. НИМА УЧУН!

2. ГАЗЕТАДА БОСИЛГАН МАТЕРИАЛЛАРНИНГ ҚАЙСИЛАРИДАН КЎНГЛИНГИЗ ТЎЛМАДИ. БУНГА САБАБ!

3. СИЗНИ КЎПРОҚ ҚАНДАЙ МАЗМУНДАГИ МАҚОЛАЛАР ҚИЗИҚТИРАДИ!

Телефонда ёки хатда айтилган фикрларингиз исм-фамилиянгиз кўрсатилган ҳолда газетанинг келгуси сонларида эълон қилинади. Сиз истаган мавзудаги мақолалар тез вақтда тайёрланиб, газета саҳифасида ёритилади. «ИШОНЧЛИ МУЛОҚОТ» суҳбатида 17 октябрь, душанба куни «Тошкент оқшоми» газетасининг ходими Фарруҳ Раҳимов навбатчилик қилади.

Ҳурматли оқшомхон дўстлар! Бизга телефон қилган пайтингизда ва хат йўллаганингизда Сизларнинг эътиборингизга ҳавола этилган учала саволларга албатта жавоб қайтаришни унутмаслигингизни сўраймиз.

Ўрни бўшаган депутатлар ўрнига халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советига сайловлар ўтказувчи округ сайлов комиссияларининг Ахбороти

«Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловлар тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунининг 54-моддасига мувофиқ қуйидагилар халқ депутатлари шаҳар Совети депутатлигига номзод этиб рўйхатга олиндилар:

251-сайлов округидан (Октябрь райони)

1. **Тошхўжаева** Насиба Шокировна, 1940 йилда туғилган, ўзбек, КПСС аъзоси, маълумоти ўрта, Тошкент касаначилик фабрикаси дўппи тикиш цехининг бригадири.

2. **Мақсудова** Рихси Ёқубовна, 1940 йилда туғилган, ўзбек, КПСС аъзоси, маълумоти ўрта, Тошкент касаначилик фабрикасининг каштачиси.

333-сайлов округидан (Сергели райони)

1. **Зарипова** Люза Зокировна, 1953 йилда туғилган, бошқирд, партиясиз, маълумоти ўрта махсус, Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг «Комфорт» ишлаб чиқариш бирлашмаси 3-цехининг йиғувчиси.

2. **Петрушин** Вячеслав Васильевич, 1954 йилда туғилган, рус, партиясиз, маълумоти ўрта, Тошкент электр-механика заводи 9-цехининг фрезерчиси.

Доимий комиссиялар фаолиятидан

Шу кун талаблари даражасида бўлсин

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети қошидаги балоғатга етмаганлар иши бўйича комиссия мажлиси бўлиб ўтди. Унга Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Қ. М. Рафиқов раислик қилди. Комиссия ишида Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети секретари А. Е. Лаврушко иштирок этди.

Мажлисда балоғатга етмаганлар иши бўйича район комиссиялари ва инспекцияларининг фаолиятида қонунчиликнинг аҳволи ҳамда Куйбишев, Киров, Сергели ва Ҳамза районлари турар жойларида болалар ва ўспиринларнинг маданий дам олишини ташкил этишдаги камчиликларнинг қай даражада бартараф этилаётганлиги тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинди. Биринчи масала бўйича Тошкент шаҳар прокурори ёрдамчиси А. Кафизова, иккинчи масала бўйича эса Тошкент шаҳар «Физкультура ва саломатлик» бирлашмаси бошлиғи Е. Большаков ахборот бердилар.

Комиссия шуни таъкидлайдики, давлат органлари ва жамоат ташкилотлари томонидан болалар ва ўсмирлар ўртасида назоратсизликни, жиноятчиликни ва шунга ўхшаш қонунбузарликларнинг олдини олиш бўйича муайян ишлар қилинди. Кўрилган чора-тадбирлар натижасида шу йилнинг биринчи ярим йиллигида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан жиноятчилик 48,2 процент камайди. Жиноят содир этишдаги иштирокчилар сони ҳам 11 процентга қисқарди.

Бироқ кўрилган чора-тадбирлар етарли эмаслиги сезилиб қолди. Тошкент шаҳрида балоғатга етмаганлар ўртасидаги жиноятчилик даражаси юқорилигича қолмоқда. Шаҳарнинг, айниқса, Фрунзе, Ҳамза, Акмал Икромов, Сергели районларида жиноий ишлар сони кўпайиб бормоқда. Ўғрилик, қотиллик, номусга тегиш, босқинчилик каби жиноятлар сони ўсди. 47 нафар балоғатга етмаган ўспирин маст ҳолда, 17 нафари эса наркотик моддаларни қабул қилган ҳолда жиноятга қўл урдилар.

Хўш, нега бундай бўляпти? Ўспиринлар ўртасида нима учун жиноятчилик кўпайиб боряпти? Бунинг асосий сабабларидан бири — балоғатга етмаганлар иши бўйича комиссия ва инспекцияларнинг ўзларининг вазифаларини тўла-тўкис бажармаётганликлари, ўз ҳуқуқларидан тўла фойдаланмаётганликлари деб таъкидлаб ўтилди комиссия ишида.

Очиғини айтганда, балоғатга етмаганлар иши бўйича комиссиялар ва инспекциялар ўзларининг ишларини шу кун талаблари даражасида қайта қуришга эришганларича йўқ. Афсуски, уларнинг диққатлари содир этилган қонунбузарликка қаратиб қолинмоқда. Ваҳоланки, улар тарбияси қийин бўлган болалар билан, инспекция ҳисобида турган ўспиринлар билан таълим-тарбия, профилактика ишларини ташкилий равишда олиб боришлари керак. Ҳозирча бунга эришилгани йўқ. Тарбияси қийин бўлган ўспиринлар ўз вақтида аниқланмайди ва ҳисобга олинмайди. Масалан, шу йилнинг биринчи ярим йиллигида жиноий ишлар содир этган 696 нафар ўспириндан 116 нафари ёки 16,6 проценти учётга олинган, холос. Айниқса, бу борада Куйбишев районi «рекорд» қўйиб юборган. Жиноий ишларнинг 68 нафар иштирокчисидан фақат ўн бир кишигина профилактик учётда турган. Инспекциялар жиноий групаларни ва жиноятга чорловчи катта ёшдаги шахсларни аниқлашда етарли жонбозлик кўрсатмаяптилар. Бундан ташқари инспекциялар халқ маорифи органлари билан фойдали меҳнат билан шуғулланмаётган ўспиринларга ҳеч қандай таъсир ўтказмаяптилар. Ҳолбуки, ярим йиллик кўрсаткичлар фикримизни исботлайди. Жиноий иш содир этган ҳар беш ўспириндан биттаси ҳеч қаерда ишламайди ва ўқимайди.

Тўғри, бола тарбияси ғоят мураккаб нарса. Тарбияга ота-онадан тортиб кенг жамоатчилик ҳамкорликда ёндошиши шарт. Афсуски, ҳали балоғатга етмаганлар иши бўйича инспекциялар бошқа хизмат бўлинмалари билан бу борадаги ҳамкорликни аниқ йўлга қўймаганлар. Жумладан, бу ишларда жиноий қидирув бўлими, ОБХСС, участка инспекторлари, ГАИ ва тергов бўлинмалари ходимлари суст иштирок этмоқдалар. Халқ депутатлари район Советлари ижроия комитетлари қошидаги балоғатга етмаганлар иши бўйича комиссияларнинг иши хусусида ҳам афсуски, ана шундай гапларни айтиш мумкин. Ҳали улар ўз районларида болалар ва ўспиринлар ўртасида қонунбузарликнинг олдини олиш, таълим-тарбия ишларини такомиллаштириш бўйича давлат органлари ва жамоат ташкилотларининг кучини бирлаштирган марказларга айланганича йўқ. Бу гап айниқса, Куйбишев ва Собир Раҳимов район Советлари ижроия комитетлари қошидаги комиссияларга тегишлидир. Уларнинг фаолиятсизлиги, ўқувчиларнинг ёзги каникуллари пайтида яққол сезилиб қолди. Улар тарбияси қийин бўлган ўспиринларнинг ёзги машғулотларини ташкил этолмадилар. Жойларда жамоатчилик тарбиячилари институтларининг имкониятларидан ҳам тўла фойдаланилмаяпти. Ваҳоланки, уларнинг вазифаси қонунбузар ўспиринларни жамоатчилик асосида тарбиялашга қаратилган бўлиши керак. Ҳали барча комиссия ва инспекциялар болалар ва ўспиринлар учун ташкил этилган мактаб-интернатларни ва болалар уйларидаги шароитларни мунтазам текширяптилар, деб айта олмаймиз. Мактабларда ва ҳунар-техника билим юртларида, корхоналарда, муассасаларда ва ташкилотларда, яъни балоғатга етмаганлар ишлаётган жойларда таълим-тарбия ишларининг аҳволи тегишли ташкилотлар томонидан етарли назорат қилинмаётганлиги аён бўлмоқда.

Хуллас, Тошкент шаҳридаги барча районлар қошидаги балоғатга етмаганлар иши бўйича комиссиялар ва инспекциялар ўз ишларини шу куннинг талаблари даражасида қайта қуришлари лозим. Болаларни назоратсиз қолдириш, уларни фойдали меҳнатга ўз вақтида жалб этмаслик жиноятга йўл очиб бериш деган гапдир.

Бекорчидан эл безор. Биз ёшларда фойдали меҳнатга кўникма ҳосил қилиб боришимиз, совет турмуш тарзини уларга кенг кўламда тушунтириб боришимиз керак. Албатта, бу ўринда тарбияси қийин бўлган болалар билан иш олиб боришга даъват этилган инспекция ва комиссияларнинг роли каттадир. Ўйлаймизки, улар ўз фаолиятларини фаоллаштирадилар, балоғатга етмаганларнинг турмуш тарзини қатъий назоратга оладилар.

Т. ТОШЕВ.

Хушхабарлар

✦ «СредазНИИгипрогаз» институти инженерлари Афғонистоннинг Мозори Шариф шаҳрига ёрдам бердилар. Улар шаҳарни газ билан таъминлаш йўлларини ўрганиб чиқиб, унинг бош схемасини туздилар. Келаси йили биринчи навбат қурилиши бошланади. Унинг узунлиги 10 километрга етади. 120 та квартирага газ келади. Афғонистон томони ана шу ишларни амалга оширгани учун лойиҳачилар Д. Қўчқоров ва Ю. Гуровга миннатдорчилик билдирди.

✦ «Малика» трикотаж бирлашмаси ходимлари Москва ва Рига шаҳарларида стажировка қилганларидан сўнг, ишлаб чиқаришни яхшилаш, маҳсулот сифати ҳамда унинг хилларини кенгайтириш юзасидан қизиқарли ғоялар билан келдилар. Модельерлардан Н. Дябзенко ва Л. Земцова Бутуниттифоқ трикотаж буюмлари уйида ўқидилар ва ишладилар. Асосий тўқима цехининг технологи Н. Қодирова Рига трикотаж бирлашмасида илғор тажрибани ўрганиб қайтди. Мамлакат илғор корхоналари билан тажриба алмашиш «Малика» бирлашмасида яхши анъана бўлиб қолди.

✦ «Узбектекстильмаш» бирлашмаси машинасозлари ипакчилар учун аталган янги ускунани ўзлаштирдилар. Тошкент заводи пилла тортиш автоматларини, Қўқондаги завод эса шойи тўқиш машиналарини ишлаб чиқаради. Бухоро шойи тўқиш фабрикасида ана шундай техниканинг дастлабки туркуми ўрнатилмоқда. Бу техника меҳнат унумдорлиги ҳамда маҳсулот сифатини кўтаришга, ишлаб чиқариш маданиятини юксалтиришга ёрдам беради.

Яхши кайфият Сизга ёр бўлсин!

✦ Ширин суҳбат.

Феъли «айниган» роботлар

«Сунъий одам» яратишни ихтирочилар қадим замонлардан орзу қилиб келишади. Шу маънода «робот» сўзи биринчи бўлиб 1920 йилда чех сатириги Чапекнинг «Ақлдан озган универсал роботлар» деб номланган асарида, одамларга қарши исён кўтарган автоматларга қўлланган эди. 1933 йилда АҚШда ихтиро қилинган робот-лектор инсоннинг тана тузилиши ва органлари ҳақида 20 минут лекция ўқийди оларди. Бахтсиз тасодифни қарангки, у ўз ихтирочисини устахонада ўлдириб қўяди: конструктор қисмларни бирлаштириб турувчи винтлардан бирини созлаётганда, роботнинг пўлат «қўли» унинг устига тушиб кетади...

1946 йилда Москва шаҳрида пахмоқ соқолли Қорбобо — реклама роботи пайдо бўлди. У марказий универмаг витринасида ҳаракатланар, чап қўлида турли ўйинчоқлар билан безатилган арча, ўнг қўлида эса қадаҳ бор эди. Харидорларга Янги йил истаклари билдириб, қувноқ ашулалар айтарди. Янги йил оқшомида эса... робот бирдан витринани бошига кўтариб тўполон қила бошлади, ҳатто арчани янчиб ташлади. Бақувват икки қоровул титраб турган «темир одам»ни зўрға ушлаб қолдилар. Гап шундаки, универмагдаги чироқлар ўчирилганда (одатда байрам кунлари) кучланиш нормадан ортиб кетар экан. Шунда «бобо»ни ҳаракатга келтирувчи программа асосида ишловчи механизм одатдагидек тез ишлаб, концевой ўчиргичлар яроқсиз бўлиб қолган. Натижада юқоридаги воқеа содир бўлган.

«Динамо-Джо» — Британия студентлари ихтиро қилган роботдир. Бристоль шаҳри аҳолиси унинг «ақли»га қойил қолди. Робот кўчаларни кесиб ўтаётганда ҳаракат қоидаларига тўлиқ амал қилар, аввал бир томонга, сўнг бошқа томонга қараб оларди.

Американинг «Женерал Моторс» фирмаси ишлаб чиқарган «Робби» одатда тинч ва буйруқларни бажарувчан эди. Лекин бирдан қулоқ солмай қолар ёки жимиб қоларди. Роботнинг конструкцияси неча маротаба текшириб кўрилиши бирор нарса аниқлашга имкон бермади. Кузатув пайтида «Робби» лабораториядаги гўзал ходимани кўрганда «айёрлик» қилаётганини сезиб қолишди. Узоқ текширишлардан сўнг, робот аёл лабига суртилган помада рангидан таъсирланганини аниқланган. Экспертлар ходимадан помада рангини ўзгартиришни илтимос қилдилар. Бу «севиб қолган» роботнинг фотоэлементини алмаштиришдан осонроқ эди, албатта.

Саъдулла ШОДИЕВ тайёрлаган.

Ҳикмат—бир ҳовуч олтин

Муаззам обида

Юсуф Хос Ҳожибнинг «Қутадғу билик» достони XI асрда яратилган энг йирик ёзма ёдгорлик саналади. Достон фалсафий-дидактик йўналишда битилган бўлиб, унда ватанпарварлик, меҳнатсеварлик, инсонпарварлик сингари фазилатлар улуғланади, кишилик жамиятига хос бўлган олижаноб хислатлар тарғиб этилади.

Асарда олға сурилган прогрессив ғоялар ҳалигача ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ ва шубҳасизки, у келгуси авлодлар учун ҳам хизмат қилаверади.

1989 йилда туркий халқларнинг ушбу муаззам обидаси яратилганига 920 йил тўлади. Бугун ушбу китобдан олинган ҳикматлардан ўқийсиз.

Нима дейди, эшит, таълимни билган,
Яхши-ю ёмонни у синаб келган:
Кишини синашга бир бор кўрса бас,
Суяр-суймасини тилда сўрса бас.
Мис билан олтинни фарқлай олмаса,
Олиб озгина сир тошини сурса бас.

●

Туғилгандан бошлаб ўрганар одам,
Тил-сўзни ўрганар соат етган дам.
Киши ўрганишдан доно бўлади,
Билим билган киши бўлмас асло кам.

●

Май ичма, юрмагин беҳуда, бекор,
Ярамас, ёвузга ёндошма зинҳор.
Закосиз кишидан билим ҳам тўзар,
Билимсиз кишилар элни ҳам бузар.

●

Кириб тур, десалар—ҳурмат ҳар қалай,
Чиққин, деса юзга — ҳақорат талай.

Кўзингни асра-ю ўзингни тутгин,
Ўзин тутувчини бошга кўтарай.

●

Тиланмас тилакни тиласа — ёмон,
Тийиқ сўзни айтсанг. — пастлик ҳар қачон.
Эшит, нима дейди, доно инсонни,
Синаб билган бутун яхши-ёмонни:
Берилмас нарсага бўлма зўравон,
Бўлмас тилакларни қилса ҳеч қачон.
Ҳар ерга бормагин пойи-пиёда,
Агар борсанг, ташвиш етар, эй инсон.

●

Барча дард-касалга эми белгилик,
Даволовчи табиб — қами белгилик.
Кўнгил орзу билан оғриса агар,
Давоси — аниқ, кўп-ками белгилик.

Ботир ТЎХЛИЕВ тайёрлаган.

Ширин қалампир

Шифобахш неъматлар

Диёримизда олтин куз. Дастурхонимизни қуёш нурини эмган, шираси тилни ёрадиган мевалар, ранг-баранг сархил сабзавотлар безаб турибди. Олимларнинг аниқлашларича, кузги сабзавот ва мевалар олтин кузнинг салқин кунларида пишиб етилса ўз қийматини витаминлар ва ҳаёт учун зарур бўлган биоорганик моддаларни кўп сақлаш билан оширар экан. Шундай витаминли сабзавотлардан бирини — болғар қалампирини «аччиқ эмас, ширин» деб атадик.

Кўп йиллик тажриба ва кузатувлар шуни кўрсатадики, болғар қалампири кишини тетик ва соғлом қилади, дармонсиз болалар, кексалар ва толиқишга мойил ўсмирлар пишиб етилган қизил рангдаги болғар қалампирини ҳар куни хом ҳолида бир донасини овқат билан истеъмол қилсалар, албатта бақувватлашадилар. Бунга сабаб болғар қалампирининг шифобахш хусусиятидир. Қон рангли бўлиб пишиб етилган болғар қалампири ўзида деярли ҳамма хасталикка даво бўладиган С, А. РР каби витаминларни сақлайди. Булардан ташқари, болғар қалампирида овқатнинг ҳазм бўлишини кучайтириб, организмда ҳосил бўлиб турадиган зарарли моддаларнинг чиқиб кетишини тезлатадиган биоорганик моддалар ҳам мавжуд.

Болғар қалампирининг шифобахш хусусиятлари билан бирга, озиқ-овқатларни мазали қилиб, иштаҳани кучайтириб беришини пазандалар жуда яхши билишади. Шунинг учун ҳам ҳамма турдаги суюқ ва қуюқ овқатларни тайёрлашда уй бекаларимиз болғар қалампиридан кенг фойдаланишади.

Илмий маълумотларга асосланиб, болғар қалампирини истеъмол қилишда қуйидаги тадбирий чораларга амал қилинса мақсадга мувофиқ бўлади. Жумладан, маълумки, болғар қалампиридаги фойдали моддалар қайнатиб пиширилганда парчаланиб, йўқолади. Шунинг учун ҳам қалампирни овқат пишишидан 10—15 минут олдин солиб, усти ёпиқ ҳолда аста қайнатилса фойдали моддалар тўлиқ сақланади. Қалампир кўпроқ пиширилмай, салатларга қўшиб истеъмол қилинса, айни муддао бўлади.

Болғар қалампирини узоқ сақлаш учун тозалаб ювиб қиймаланади, туз, саримсоқ ва сирка кислотасидан мазасига қараб хушбўй ис берувчи доривворлардан озгина солиб аралаштириб шиша банкаларга солинади, қопқоқ билан бекитган ҳолда салқин жойда ёки холодильникка қўйилади. Қиймани тайёрлашда тозаликка яхши эътибор берилса, маҳсулот шунча узоқ муддат сақланади.

Ҳаким ҲОШИМОВ,

Тошкент врачлар малакасини ошириш институтининг доценти.

Мамлакатлар, одамлар, одатлар

ТАСС, АПН ва «Оқшом» мухбирлари ёзадилар

ФАЛОКАТ КЕТИДАН ФАЛОКАТ

Ўлик ва тирик сув. Буни фақат эртакларда учратиш мумкин. Зеро, Ютландия ярим ороли ва Швеция соҳиллари оралиғида жойлашган Каттегат бўғози жанубий қисмидаги каттагина район аслини олганда ўлик сув билан тўла.

Бу райондаги экологик фалокат — янгилик эмас. Улар бир-биридан кейин келяпти. Яқиндагина данияликлар, шведлар ва норвегияликлар заҳарли сув ўтларининг бўғоз бўйлаб ҳаракатини ҳадиксираб кузатишаётган эди. Кейинчалик бу ердаги тюленлар деярли йўқолди. Мана энди навбатдаги фалокат. Даниялик мутахассислар сув органик моддалар билан ифлосланганлиги натижасида сувдаги кислород миқдори ҳаддан зиёда камайиб кетганлигини аниқлашди. Бунинг устига жорий йилда кислород тақчиллиги одатдагидан эрта бошланди.

Бундан бошқа турли, хавотирли хусусиятлар бор. Биринчидан, ихтиологлар чириган бактериялар билан қопланган сув тубида ҳеч қандай жонзотни кўришмаган.

Фалокат райони кенгаймоқда. У даниялик балиқчиларнинг мавсумий балиқ овлайдиган ороли — Анхольтни ҳам эгаллади. Эндиликда у ерда ҳеч нарса тутиб бўлмайди. Кейин-чи? Денгиз ҳайвонларининг бу ерга қайтиб келиши энди амри маҳол. Сувдаги кислороднинг камайиши 1985 йилда Швециянинг Каттегат бўғозида қайд этилганди. Шу бўйи мазкур район ўзини ўнглай олгани йўқ. Даниянинг Орхус шаҳри яқинидаги бўғозга ҳам кислород тақчиллиги туфайли балиқлар кирмай қўйган.

ШОҲ МИДАСНИНГ ПОРТРЕТИ

Лондоннинг «Санди таймс» газетаси яқинда эрамиздан аввалги 715—676 йилларда Фригияда ҳукмронлик қилган машҳур шоҳ Мидаснинг портретини чоп этди. Афсоналарга қараганда, Мидас нимага қўлини текказса у олтин бўлиб қолаверган.

Франс Пресс агентлигининг хабарига қараганда, британиялик археологлар Мидаснинг портретини унинг бош чаноғига қараб тиклашган. Бош чаноғини бир группа американлик археологлар 1957 йилда ҳозирги Туркия территориясидаги Гориан деган жойдан топиб олишганди.

УЗОҚ УМР КЎРИШ СИРЛАРИ

Жазоирнинг Желфа шаҳри яқинидаги кичкинагина қишлоқда истиқомат қилган Гуаз Жедала яқинда 144 ёшида ҳаётдан кўз юмди. Лекин унинг 108 ёшли ўғли ва 98 яшар қизи ҳаёт. Гуаз бутун умри мобайнида баҳоли қудрат меҳнат қилиб, бирон марта ҳам профессионал врачга мурожаат этмаган. У бетоб бўлганида турли шифобахш ўтлардан фойдаланган. Умрининг сўнгги ўн йилида у фақат сут ичиб, хамир маҳсулотларини истеъмол қилган.

Перу. Американлик олим Федерико Кауфман Доига бошчилигидаги бир группа археологлар баланд тоғли ерда (Арекуипа шаҳридан 170 километр шимолда) ҳайвонларнинг тасвири туширилган, фанга номаълум ёзувнинг излари қолган сопол парчаларини топишди. Эрамиздан аввалги VIII—IX асрларга алоқадор деб тахмин қилинган ана шу ёзувларни ҳозир Перу, АҚШ ва Италия олимлари ўқишга уринишяпти.

СУРАТДА: топилдиқ сопол парчаларидан бири.

Анд тоғи тармоқларида, Перу билан Боливия чегарасида Титикака кўли жойлашган. Ер сатҳидан энг юқорида жойлашган мазкур тоғ кўлининг чуқурлиги 304 метрни ташкил этади. Унинг кўп сонли кўлларида ва соҳил бўйларида аймара индеецлари истиқомат қилишади. Улар асосан балиқчилик билан шуғулланишади.

СУРАТДА: аймараларнинг аждоди бўлмиш инклар ўтмишда арпани ана шундай лой сувалган тошда қовуришган.

ЭЙФЕЛЬ МИНОРАСИ ЁПИЛДИ

Парижнинг энг эътиборли зиёратгоҳларидан бири — Эйфель минораси зиёратчилар учун ўтган ҳафтадан ёпилди, деб хабар беради Франс Пресс агентлиги.

Бунинг асосий сабаби шундаки, миноранинг юзта хизматчиси иш ҳақи оширилишини талаб қилиб, иш ташлашди. 1987 йилда Эйфель минорасини 4,5 миллион сайёҳ зиёрат қилганди. Минора қай вақтгача ёпиқ бўлади? Бу—иш ташловчилар ва маъмурият ўртасидаги музокараларнинг натижасига боғлиқ.

ДЕНГИЗДАН ЧИҚАЁТГАН ОФАТ

Филиппин пойтахти бозорларида денгиз маҳсулотлари бирданига арзонлашиб, харидорлар сони камайиб кетди. Гап шундаки, Манила кўрфазидан тутилаётган денгиз жонзотлари беш кишининг ўлимига, юздан ортиқ кишининг касалланишига сабаб бўлди.

Бунинг боиси «динофлагеллант» — заҳарли микроорганизм жуда тез тарқалиб бораяпти. Бундай заҳарни аввало майда балиқлар, сўнгра турли йирик балиқлар ўзларига сингдиришади. Ғалати ном олган бу микроорганизм саккиз миллион аҳоли истиқомат қиладиган шаҳар кўрфазга тўкаётган ифлос оқава сувларда кўпаяди. Манила кўрфази соҳилларида, асосан пойтахтда, мамлакат саноат корхоналарининг деярли ярми жойлашган. Атроф-муҳитни бундай таҳқирлаш ярамайди. Бу сафарги кулфат бир ой давом этиши кутилмоқда. Унга қарши ҳеч қандай кураш воситалари йўқ.

150 МИЛЛИОН МУШУК

Агар қоронғу жойда ҳар қандай мушукни силасангиз, у ҳолда ана шу жонзот жунидан кўкимтир электр учқунлари чиқади. Агар 15 ваттли лампочкани ёқиш учун қанча мушукни силаш керак? Бир группа инглиз олимлари ана шу савол устида бош қотиришган. Узоқ муддатли тажрибалардан сўнг улар жавоб беришган: 150 миллионта мушук. Яхшики Британия оролларида ана шу миқдордаги мушук йўқ. Йўқса уларни электр қуввати ишлаб чиқаришга жалб қилинармиди?

УЛКАН ПОМИДОР

Гиннеснинг рекордлар китобига бемалол киритса бўладиган, вазни деярлик икки килограмм келадиган улкан помидорни Болгариянинг Свиштоба шаҳрида истиқомат қилувчи Цано Колев етиштирди.

У бунга қандай эришган! Бунда ҳеч қандай найрангбозлик йўқ, — дейди Ц. Колев. — Аввало ерни яхши тайёрлаш керак, уни табиий ўғитлар билан озиқлантириш, мунтазам сув қуйиб туриш, ўсишини назорат қилиш зарур. Бу ҳамманинг қўлидан келади. Энг муҳими кўчат топишда қолган. Ана шунда биргина помидордан каттагина ўтиришга етадиган салат тайёрлаш мумкин бўлади.

Тўпловчи: Дилшод ЖАЛОЛОВ.

✦ Олтин куз чиройи. Р. Тўраев фотолари

Қалбдаги жароҳат

Қатра

Азиз дўстим, мен келдим... Эшитяпсанми?.. Мен яна келдим... Ҳар галгидек сени қўмсаб, қабрингни зиёрат қилгани келдим...

Эсингдами, сен билан шу майдонда сўнгги бор суҳбат қургандик. Ватанимизнинг бир бўлаги бўлган ўрмонни душмандан тортиб олиб, нафас ростлаш учун шу ерда тамаки чеккандик. Ватан озодлиги, она дийдори, муҳаббат оғуши, болалар ҳақида тўйиб-тўйиб суҳбатлашгандик. Афсус, улар сенга насиб қилмади. Бирдан жанг бошланиб кетди. Ёнингда портлаган снаряд парчаси сени нобуд қилди. Сени қабрга ўз қўлим билан қўйдим. Сени дафн этган кунимиз барча қуролдош дўстларимиз душмандан сен учун ҳам қасос олишга қасамёд қилишди. Мана энди шу ўрмонда мангу уйқуда ётибсан. Атрофингни оқ қайинлар ўраб олишган. Улар қабринг устида мотамсаро тебраниб туришибди. Ўрмонда баҳор чечаклари, қабрингда эса гуллар дастаси. Мен ҳам қабринг ёнидаман. Пойингга она диёрингдан гул келтирдим. Кўз ўнгимда сенинг жасоратинг, қулоғим остида сен севиб куйлайдиган «Соғиниш»нинг жаранги, шўх кулгинг... Орамизда йўқлигингга ишонмайман.

Орадан йиллар ўтди. Сен орзу қилган кунлар келди. Фақат орамизда сен йўқ. Сен бош қўйган заминдан бир қисмини қишлоғимиздаги ёдгорликка элтиб қўйишган. У ерда сенинг ҳокинг билан бирга зарҳал лавҳаларда номинг ҳам бор.

Васият қилганингдек, суратинг, комсомол билетингни ўз вақтида онаизорингга элтиб беролмадим. Кечир! Мен ҳам сўнгги жанглардан бирида қаттиқ жароҳат билан узоқ вақт даволандим. Қишлоққа кириб борганимда онамиз Фотимабону оламдан ўтган экан... Энди сенинг суратинг, табаррук қонинг теккан комсомол билетинг сен ўқиган мактабдаги «Шон-шуҳрат» хонасида турибди.

Эшитяпсанми, дўстим... Мен бугун қабрингга яна келдим. Ёнимда болаларимизнинг онаси, сенинг синглинг Ирода, кенжа қизим Хотира.

Дўстим, кейинги пайтларда сени жуда кўп қўмсайдиган бўлиб қолдим. Катта фарзандимга сенинг номингни қўйганмиз. У ҳозир ҳаво лочини. У сенинг номинг билан фахрланади. Сен билан қилган орзуларим амалга ошди. Пиру бадавлатман. Фақат сени, қуролдош дўстларни қўмсайман. Айтмоқчи, биз озод қилган қишлоқлардан бири ҳозир сенинг номинг билан аталади.

Дўстим! Уруш тугаганига ҳам 43 йилдан ошди. Уруш келтирган кулфатлар аллақачон тугатилди. Лекин қалбларда қолган жароҳатлар битмас экан. Шунинг учун мен ҳам барча қатори дунёда фақат битта орзу билан яшаяпман. У ҳам бўлса дунёда тинчлик бўлсин! Урушни инсон зоти кўрмасин!

Лаънат урушга!

Абдураҳим МАДРАҲИМОВ.

Китоб жавонингизга

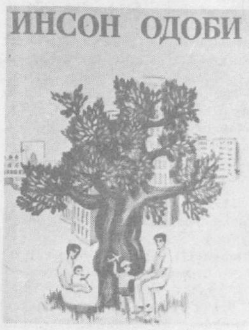

Инсон бу дунёнинг ҳилқатлари ичида ақл-заковати бўлган шундай бир мўъжизаки, унинг турли-туман одатлари, хислат-фазилатлари, ҳулқ-атворлари чексиз ва ранг-баранглиги билан ажралиб туради. Маълумки, одамлар жамият бўлиб яшайдилар, жамият эса оиладан бошланади; демак оила тотувлиги ва унинг равнақ топиши учун курашиш керак. Бунинг учун ҳар бир кишида олижаноб фазилатларни, биринчи галда инсонийликни, меҳр-муҳаббатни, оқибатли бўлишни, севги-садоқатни, ўз оиласига доим маслакдош бўлишни таркиб топтириш зарур бўлади. Шу маънода «Ёш гвардия» нашриёти яқинда босмадан чиқарган «Инсон одоби» тўплами диққатга сазовордир. Бу тўпламни Рустам Саидов ва Нурмуҳаммад Холлиевлар тузишган.

«Инсон одоби» китоби бутун мамлакат қайта қуриш палласига кирган бир пайтда меҳнаткаш халқнинг турмуш маданиятини кўрсатади ва маънавий покланиш ривожига маълум ҳисса қўшади. Шу нуқтаи назардан китоб муқаддимаси ўрнида машҳур ёзувчи Чингиз Айтматовнинг «Қайта қуриш, ошкоралик — омонлик дарахти» мақоласи берилиши айни муддао бўлган: «Ўзбек меҳнаткашлари мамлакат учун қилган ишларни айтаверсак, булар бари бошимизни қуйи эгиб таъзим қилишга сазовордир, — дейди Чингиз Айтматов. — Қадим-қадим ўзбек маданиятининг Ўрта Осиёга кўрсатган таъсирини кўҳна Византиянинг Қадим Русга кўрсатган таъсири билан қиёслаш мумкин. Советгача бўлган даврларда ва совет даврида ҳам Ўзбекистон бизнинг Шарқдаги сўзимиз ва юзимиз бўлиб келган».

Китоб қайта қуриш ва ошкоралик даврида кишиларимизнинг маънавий дунёсини бойитиш маъносида турмуш, муҳаббат ва маданият мавзуларини ўз ичига олган. «Севги шундай бахт эрурки...», «Келин келди, ёр-ёр», «Алла, болам, алла, қўзичоғим алла-ё», «Инсон одоби билан гўзал», «Турмуш маданияти» каби бўлимларда совет оиласининг гўзаллиги, кишиларимизнинг меҳр-муҳаббати, садоқат-оқибати, яхши анъана-одатлари қизиқарли воқеалар асосида ҳикоя қилинади. Китобхон бу рисолада шоирлар, ёзувчилар, журналистларнинг ҳаётий ҳикоя ва лавҳаларини ўқийдилар. Шунингдек, китобдан ҳикматлар, ҳикоятлар, мақол-маталлар, оила-турмуш ҳақида насиҳатлар ва уй-рўзғор юмушларида фойдали маслаҳатлар ҳам ўрин олган.

Тўлқин АШРАФХОНОВ.

Ўлкамизда кузнинг салқин, аммо ёқимли шамоли эсмоқда. Оти деҳқон борки далада: ёзда қатра-қатра пешона тер эвазига етиштирилган ҳосилни нес-нобуд қилмай йиғиштириб олиш ташвиши уни бир лаҳза тарк этмайди. Мезон учганда чуқур хўрсинади, кўкка қарайди. Осмонда бир парча булут кўрса, қайғуради. Янада жадал ишга киришади.

Бу манзара менга болаликдан таниш. Пахтазорда тиним билмай ишлаймиз. Қўллар толади. Беллар толади. Қоринлар очқайди. Ташна бўлиб кетамиз. Соат ўн иккиларга борганда дала шийпони олдидаги тепаликка қарайверамиз. Ўқитувчимиз Турғун Маматов ариқ сувини ичирмайди. Ноилож ҳисоб-китобга тушамиз.

— Бир эгатнинг бошига чиққунча неча марта эгиламиз!

Билимдонроқ болалар ҳисоблайди, адашиб кетади.

— Э, бир куни олимлар ҳисоблар, билиб оламиз, — деймиз ҳафсаламиз пир бўлиб.

— Олимлар аввал тузукроқ пахта териш машинаси ўйлаб топсин, — пичинг қилади камгап, типи заҳар Йўлдош.

Бир маҳал пайкалнинг ўртасидан Ҳусан қичқиради:

— Қаранглар, қаранглар!

Ҳаммамиз дарров тепаликка қараймиз: ошпаз қизимиз Салима рўмолини силкиб, бизни тушликка чақиради.

— Қани, болалар, пахтани торттирамиз, — ўрнидан қўзғалади Турғун ака ҳам.

Вужудимни ёқимли ҳис чулғайди. Бу Салимани яхши кўрганимдан эмас, балки ниҳоят бир пиёла чой ичиш иштиёқи қонганидан.

Зокир Иноғомовнинг «Чойга» картинасини ҳар кўрганимда мен вужудимда ана шундай ёқимли ҳисни туяман.

Бир асар тарихи

Зокир ИНОҒОМОВ: «Чойга»

Зокир Иноғомовни таништириб ўтиришга ҳожат йўқ. Таниқли рассом, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Улуғ Ватан уруши ветерани. Беньков номли рассомлик билим юртида таҳсил кўрган. Бир қанча бадиий кўргазмаларнинг, жумладан, 1967 йилда Монреалда ўтказилган Халқаро кўргазманинг қатнашчиси. Ўнлаб полотнолари ҳақли суратда халқимизнинг бадиий бойлиги сифатида эъзозланади.

Мен рассомни излаб, уйига борганимда, эшикни унинг аёли Зулфия опа очди.

— Келинг, келинг, ичкари киринг, — нуроний юзига табассум ёйилди унинг.

— Зокир ака бормилар?

— У киши даволаняптилар, — кейин Зулфия опа шифохонанинг адресини айтдилар.

Ниҳоят, Зокир ака билан суҳбатлашяпман.

— «Чойга» картинасини сўраяпсиз-да, — жилмайди Зокир ака, — яхши сурат, ўзим яхши кўраман:

Кейин рассом ҳикоясини бошлади:

— Ўша пайтлари — 1959 йилда эски ҳовлида турардик. Тузелга яқин жойда. Атрофда далалар ястаниб ётарди. Айниқса, саҳарлари табиат ниҳоятда сўлим, дилкаш бўларди.

Надежда Васильевна Кашинани биласизми? Зўр рассом эди-да! Бўёқларга тил бериб юборарди. Ўша аёл бизникида яшарди. Иккимиз композиция, сюжет излаб эрталаб Оржоникидзе районига чиқиб кетамиз. Эскизлар чизамиз.

Шундай кунларнинг бирида ажойиб манзарага дуч келдим. Бир аёл анча олисда ишлаётган одамларни чойга чорлаётган экан. Одамлар унга қарамас, чамаси, эшитмаётган эдилар. Манзарани кузатиб туриб, юрагим ҳапқириб кетди: тайёр асарку! Мен Надежда Васильевнага ўгирилдим:

— Анави аёлни кўряпсизми?

Кашина аввал аёлга, кейин менга қаради.

— Нима бўлибди?

— Ҳозир композиция қоралайман. Уйга боргач, сурат ишлайман.

— Қани, аввал ишлангчи... — деди Надежда Васильевна аёлга яна бир қараб олгач. Чамаси сурат ишлашимга ишонмади.

Аёл ким эди дейсизми? Исмини сўрамаганман, Биронта деҳқон оиласидан бўлса керак.

Хуллас, иш бошладим. Бир куни ишим унади, эртасига хуноб бўламан. Нега хуноб бўлганимни тушунгандирсиз. Балли, ўша аёлнинг юз тузилиши эсимда қолмаган экан-да! Ундоқ ишлаб кўрдим — бўлмади, бундоқ ишлаб кўрдим — бўлмади. Англадимки, менга натурачи керак.

Ишонасизми, йўқми, картинага эътибор берган бўлсангиз, сурат оила аъзоларимдан бирига жуда ҳам ўхшайди. Тўғрироғи рафиқам Зулфияхонга.

Натурачи излаб хуноб бўлиб юрганимда, бир фикр туғилди: турмуш ўртоғимдан илтимос қилсам-чи? Фикримни унга айтиб, илтимос қилдим. Мақтаяпти деманг, аёлим жуда оқила эмасми, вазиятни тўғри баҳолади.

— Майли, дадаси, менга ҳам хотира бўлади, — у рози бўлди.

Картинанинг биринчи қисми, яъни аёлнинг чойга чақириб тургани битди ҳисоб. Иттифоқо, бизнинг ҳовлига бир-икки кун туриб, ишлагани Лазарь Израилович Ремпель келиб қолди. Гапдан гап чиқиб сурат ҳақида айтувдим, Лазарь Израилович қизиқиб қолди:

— Юр, менга кўрсат-чи?

Суратни обдон кўрди. Кейин менга ўгирилди:

— Бу картинани давом эттир. Ажойиб сурат бўлади. Мени айтди дерсан.

Шу тариқа яна ишим бошланди. Дастурхон, човгум, олисдаги ғарамларни далада ишладим.

Полотно жуда яхши чиқди. Ҳамкасб ўртоқларимга ҳам ёқди.

Картинанинг асл нусхаси Сурхондарёда, Термизда.

Нега қишлоқ темасини кўп ишлайсиз дейсизми? Нима десам экан! Жимжимасиз айтиб қўяқолай: қишлоқни, қишлоқ одамларини яхши кўраман.

Ҳозир ҳам қишлоқ меҳнаткашлари тўғрисида суратлар чизаяпман. «Ота ва бола» картинам битай деяпти. Умуман, чўпонлар ҳаётидан ҳикоя қилувчи расмлар серияси устида ишлаяпман. Чўпонлар ҳақидаги суратлар ҳам «Чойга» картинаси сингари яхши чиқадими демоқчисиз-да?! Билмадим, у пайтлар ёш эдим, ишлаб чарчамасдим. Ҳозир етмишга кирдим, тез чарчаб қоляпман. Бунинг устига асарларимдан юбилей кўргазмаси тайёрлашим керак.

Лекин бир нарса аниқ: уларнинг ҳам ўзига яраша тарихи бўлади. Прототипи бўлади. Замони ва макони бўлади.

Бу ҳақда кейинроқ айтармиз-а? Аввал картиналар битсин. Тўғри эмасми?

Ҳаётда турли характердаги, турли касбдаги одамлар билан учрашишга тўғри келади. Улар ўзига хос феъл-атвори билан киши хотирасида узоқ сақланиб қолади.

Зокир Иноғомовни ғоят самимий, ғоят камтар, ғоят заҳматкаш инсонни ҳамиша эсда сақлайман. Ахир у мен севган, нафақат мен, бошқалар ҳам кўрганда соатлаб томоша қиладиган «Чойга» картинасининг муаллифида!

Темур УБАЙДУЛЛАЕВ.

Аёллар костюми тарихидан

АСРИМИЗ БОШЛАРИДА

Ўтган асрнинг охирларида ва асримиз бошларида аёллар костюми пайдо бўлиб, тез орада оммалашиб кетди. Худди шу вақтларда Европада врач-гигиеначиларнинг корсет, турнюр, турли ёпинчиқларга қарши кураши бошланди. Эркаклар модасидан фрак ёки тужуркани тугмаси икки томонга қадаладиган калта камзулни эслатувчи камзуллар ўзлаштириб олинди. Юбка белга маҳкам ёпишиб, пастга томон кенгайиб кетди. Лекин костюм ўша даврдаги кўйлакларга хос бўлган башанг безаклардан дарҳол халос бўлмади. У тўр, пат, мўйналар билан безатилиб бир қанча буюмлардан ташкил топди: камзул, пелерина, болеро (елкага ташлаб юриладиган кийим). Илгари фақат костюм билан кийиладиган блузкалар тезда алоҳида кийим бўлиб қолди. Кўпинча улар очиқ рангли, жимжимадор тагликка тикиларди. Қўлпоқ, муфта (аёлларнинг икки ёқдан қўлини тиқиб юрадиган енгчаси) ёки сумкачалар, ипак зонтиклар, пат ёки гул билан безатилган шляпалар костюмнинг ажралмас қисми бўлиб қолди. Камзулнинг қайтарма ёқасига тақиладиган соатлар, жимжимадор ёқа, галстуклар, безакли тугмалар мода тусига кирди.

ЎН ЙИЛ ЎТГАЧ...

Бу давр модасида аёлларнинг тенг ҳуқуқлилик учун кураши ўз аксини топди. Аёллар костюми соддалашди ва кенгайди, тўр ва зар уқалар барҳам топди, юбкалар қисқариб, туфлилар кўриниб қолди.

Ўша даврга хос костюмнинг ёқаси инглизча, этаклари эса ҳашарот қанотини эслатувчи ёйсимон шаклда эди. Ўта тор юбкалар остки томондан қўшимча қийиқлар туфайли кенгайиб кетарди.

Гул тикилган зонтиклар, қўлқопчалар, жимжимадор ёқа, пат қадалган катта шляпалар костюмнинг қўшимча қисми эди. Занжирли лорнер (буклама дастали кўзойнак) ёки моноклни (кўзга тутиладиган кўзойнак ёки дурбин) безак қилиб тақиш расм бўлди, чоклар бўйлаб тугмалар қадаб безатдилар.

Либоснинг кундалик қисми бўлган безаклар бичими соддалашди. Учли тумшуғ тўқа ёки лентача билан безалган, ингичка, баланд пошнали «лодочка»лар модага кирди.

ЙИГИРМАНЧИ ЙИЛЛАР...

Бу пайтга келиб, аёллар костюмидаги ўзгаришлар тугалланди. Умумий кўриниш янада соддалашиб, юбкалар калталашди. Бу даврнинг модаси янги типдаги: адлқомат, чиниққан, эркин аёлни шакллантирди. Аёлларга эркаклар кийими намуна бўлиб қолди: оддий шляпалар, одми костюмлар, қўнжсиз ботинкалар, свитерлар, чарм белбоғлар, қайтарма ёқа ва илгакли тугма қадалган манжетлар. Бу тақлидий модани «ўғил болача» деб аталарди.

Костюм камзуллари узун ва пастроқдан қадаладиган ёки калта смокингга (қора мовутдан тикилган қайтарма ёқали костюмга) ўхшаб белдан қадаладиган бўлиши мумкин эди. Эркаклар кўйлагига ўхшаш ва этаги кенг белбоғ билан бостириб тикилган блузкаларни галстук билан юбка устидан тушириб кийдилар. Калта бурма юбкали жемперлар модага кирди, реглак бичимдаги чангдан сақлайдиган юпқа плашчлар кенг тарқалди. Булар ҳам эркаклар модасидан олинганди.

ЎТТИЗИНЧИ ВА ҚИРҚИНЧИ ЙИЛЛАР...

30-йиллар бошларида оддий «ўғил болача» мода аёллар қадди-қоматини билинтириб турувчи нозик костюмлар билан алмашади. Оқ ёки рангдор нимча, елкага ташланган тулки териси, қайтарма ёқага тақилган гулдаста костюмнинг ҳуснини янада очди. Бунда костюмга фетр (аъло навли юпқа мато) қалпоқча ва паст пошнали туфли жоиз эди. Костюм билан бир хил матодан тикилган пальто эса бу уйғунликни тўлдирди. Аёллар костюми, кўпинча, эркакларники сингари инглиз твидларидан тикилгани учун «инглизча» деб аталарди.

Бу пайтда актриса Марлен Дитрих модага шимни олиб кирди: юбка-шимлар, пляж шимлари, шортилар пайдо бўлди.

Қирқинчи йилларга келиб, костюм орқали белни «кўз-кўз» қилиш авж олди: ҳаддан ташқари кенг елкали камзулга, калта юбкага қараганда сиқиб боғланган бел яна ҳам ингичга кўриниб кетарди. Блузкалар бирмунча ихчам свитерлар билан алмаштирилди. Пўкак тагчармли туфли, металл, сопол тақинчоқлар костюмга қўшимча бўлди.

ЭЛЛИГИНЧИ ЙИЛЛАР...

Иккинчи жаҳон урушидан кейин аёллар ўзларининг табиий модаларига бажонидил қайтдилар. Кўйлак, костюм ва белгача тушадиган блузкаларни модага киритган «Шанель» — француз фирмаси жуда оммалашиб кетди. Содда ва кенг костюм энг аъло намуна бўлиб қолди. Одатда у қайтарма ёқасиз камзул ва сидирға ёки қат-қат бурмали қулайгина юбкадан иборат бўларди. Блуза камзул таглигининг матосидан тикилди. Ихчам, бежирим, ёпишиб турадиган бу костюм деярли барча аёлларга ярашади. Унинг анъанавий безаклари — нафис тақинчоқлар ва бўйнига бир неча қатор илинадиган занжирча эди. Унча катта бўлмаган юмалоқ шляпа ёки беретка, ипак қўлқопчалар ва қайиқсимон туфли бундай костюмни тўлдириб турарди.

Шанель фирмаси ўйлаб топган услуб ўша даврнинг ҳамма кийимларида экс этди: ортиқча безаклар деярли тугатилди, кўйлакларнинг ҳажми ўзгариб, шакли соддалашди.

ОЛТМИШИНЧИ ЙИЛЛАР...

Юбка ва белгача тушадиган свитердан иборат комплект кенг тарқалди. Бир неча қисмдан иборат костюмнинг (юбка, камзул, нимча, блуза, накидка) ўрнига ўртача узунликдаги теп-текис юбка билан кийиладиган «жуфт кийим» /калта енгли жемпер ва трикотаж камзул/ келди. Тўқилган жемперлар блузаларни деярли бутунлай суриб чиқарди.

Амалий жиҳатдан қулай жерси костюмлар инглизча твид ва фланел костюмларга қараганда кўпроқ оммалашиб кетди. Энг намунали, барқарор ва қулай кийимларга ўша йилларда пайдо бўлган узун кўйлаклар ҳам киради. Костюмни тўлдириб турадиган кенг плашчлар «тўртдан уч» ёки «саккиздан етти» улушга қисқартирилди.

Қайиқчасимон бигизпошналар, нейлон қўлқопчалар катта ва юмшоқ шляпа, йирик жўн тақинчоқлар: пластмасса, ёғоч сопол костюмни тўкис ҳолатга келтирди.

Адолат ДЎСТМУҲАМЕДОВА тайёрлаган.

Нега стрелкалар ўйнаб кетди?

Бразилияда Каражас деган тоғли маскан бор. Унинг асосий ер ости бойлиги — улкан темир хазинасидир. Геологларнинг тахминига кўра, бу ерда 15 миллион тоннадан ортиқ темир запаслари бор экан. Яқин йиллар ичида бу тоғ ён бағирликларида турли конлар ва металлургия заводлари қуриш, темир йўл рельсларини ётқизиш мўлжалланмоқда.

Яқин-яқинларгача у жойлар ўтиб бўлмас тропик ўрмонлар билан қопланиб ётар, ҳеч кимнинг эътиборини тортмасди. Улкан темир конининг топилиши тасодифан, қизиқарли тарзда юз берди.

Икки ўринли кичик бир самолёт қалин булутлар бағрини тилиб, гиламдек тўшалиб ётган кўм-кўк ўрмон устидан учиб ўтаётганда бирдан мотори ишламай қолди. Шунда учувчи унча баланд бўлмаган ялангликлардан бирига қўнмоқчи бўлди.

Самолёт пастлай бошлади, шунда тўсатдан барча асбобларнинг стрелкалари «рақсга» туша бошлади. Учувчи машинани ерга эсон-омон қўндирди. Воқеадан хабар топган геологлар тез орада бу сирни очишди. Унинг нималигини сиз ҳам пайқаган бўлсангиз керак...

Фантастика ҳаётдан ортда қолмоқда

Гоҳо фантаст ёзувчиларнинг дадил фикрлари замонавий фан ва техника ютуқларидан бир қадар илгарилаб кетиши ҳеч кимни ажаблантирмайди. Бунга Жюль Верннинг «Сув остида 20000 мил» сузган ва «Ердан Ойга» учган қаҳрамонлари мисол бўла олади. Асар қаҳрамонининг бу каби саёҳатлари реал ҳаётдан анчайин илгарилаб кетган эди.

Шундай бўлса-да, фантастика гоҳида ҳаётдан ортда қолмоқда. Бу ҳақда СССР космонавт-учувчиси Г. М. Гречко шундай дейди: «Гарчи, гап фантастика ҳақида кетар экан, шуни таъкидлаш кераккки, у гоҳида космосга алоқадор мутахассисларни мафтун қилиб қўймоқда. Барчамиз илмий-фантастик асарларни диққат билан ўқиймиз. Биз фақат ўзимиз билган ва ҳис қилган эркин фикрларимизни қиёслаш учунгина ўқимаймиз, балки мутолаа жараёнида ҳар хил ғоялар қидирамиз. Шу ўринда ёзувчиларнинг дадил орзулари нимагадир инженерларнинг амалий ижодидан орқада қолмоқда. Масалан, келажаги порлоқ материаллар ишлаб чиқарувчи, космосда ғаройиб металл қотишмасини олган мутахассислар мантиқига кўра, бундай жараёнга ҳеч бўлмаганда ишора қилиб ёзилган биронта ҳам фантастик асарни учратишмаган экан.

Ҳаққоният ҳаққи-ҳурмати шуни қайд қиламизки, ишоралар бўлган экан. Гапнинг тўғриси, бу ишоралар фантаст ёзувчилар асарларида эмас, балки буюк олим К. Э. Циалковский илмий ишларида бор экан. Унинг «Ерда эмас» номли илмий-фантастик қиссасидаги қаҳрамонлардан бири шундай дейди: «У ерда (космосда) металлургияга оид ҳар хил ишлаб чиқаришларни керагича амалга ошириш мумкин».

Адҳам ДАМИНОВ тайёрлаган.

Фавқулодда ҳодисалар

⊙ Маҳалламиз ёшларидан жаҳон чемпионлари етишиб чиқмоқда, чунки спортга қизиққан ёшлар учун барча шароит мавжуд.

⊙ Туғруқхонада ҳар хил совға ва суюнчи пуллари олинмай қўйилди.

⊙ Магазинга келган импорт, сўнгги модадаги жинси шимдан шу магазин мудирининг ўғли Тойлоқжон қуруқ қолди.

⊙ Нон комбинатида сифатли нонлар чиқиб, ташмачилар йўқолди.

⊙ Таннозхон кўзгу олдига яқинлашмай қўйди.

⊙ Лаганбардор ходим янги шахматчи бошлиқни икки юришда мот қилди.

⊙ Областдан келган ревизор Олдиев тушликни ишчилар ошхонасида қилиб, уйига автобусда қайтди.

⊙ Уч-тўрт улфат келишиб, Янги йилни ичкиликсиз кутишди.

⊙ Хасис қўшним Тинчлик фондига катта пул ўтказди.

⊙ Колхоз раисининг тўйида биронта ҳам колхоз машинаси хизматда бўлмади, ҳаммаси далада иш билан банд бўлди.

Барот БОТИРОВ,
Хўжаобод.

⊙ Болаликнинг унутилмас дамлари. Р. Шарипов фотоси.

Бир қайнови ичида гаплар

⊙ «Ичкуёв»имни қўлма-қўл қилиб юборишибди:
(Китобсеварнинг дегани).

⊙ «Осмоннинг устуни» борми?
(Харидор сўроғи).

⊙ — Балгарини тўлдирдинг-ми? Ёки ҳалиям помидордан орқадами?
(Бригадирнинг сўрови).

⊙ Жаҳл отига минган бригадир Пиримқул шиддат билан от суриб борарди.
(Ҳикоядан).

⊙ — Опангни турмушга берибсила, қаерга тушди?
— Шлагбаумга!
(Суҳбатдан).

⊙ — Оббо, болаларим-эй! Оёғимни қаёққа йиғиштириб қўйишипти?
(Отанинг дегани).

Тўпловчи: Фаёз ҒАФУРОВ.

Турфа олам

БОШ КИЙИМИ ГУВОҲЛИК БЕРАДИ

Эркаклар шляпасини ёки телпагини кийган хотин-қизларни ҳозир кўчаларда тез-тез учратиш мумкин. Ҳозир улар эркаклардан тортиб олинган шим, пиджак ва бошқа кийим-кечак деталлари каби мода бўлган. Боливиялик хотин-қизларнинг эса фетр шляпа кийиб юра бошлаганларига ҳадемай бир аср бўлади. Уларни куёвлар ва эркаклар севги рамзи сифатида тортиқ қиладилар. Аммо мода мухлислари тўғри келган шляпани кийиб кетавермайди: қора, жигарранг ёки тўқ яшил шляпа эгасининг Потоси департаментидан эканлигидан далолат беради. Қора ҳошияли

оқ шляпаларни эса Кочабамба аҳолиси кияди. Шляпаларнинг хосияти фақат шулар билан чекланмайди. Хушёр кишилар шляпа ҳошиясининг эни ва боғичининг шаклини кузатиб, аёл киши неча ёшда, турмушга чиққанми-йўқми, деган қалтис саволларга жавоб топиши мумкин. Шляпанинг нархига қараб эса, ҳеч адашмай эгасининг топиш-тутиши ҳақида хулоса чиқарса бўлади.

ЭЛЕКТР ҚУВВАТИ ЎҒИРЛАНИШИГА ҚАРШИ

Америка Қўшма Штатларида счётчик кўрсаткичларини ўзгартириб, электр қувватидан бепул фойдаланувчи абонентларга қарши курашиш учун янги қурилма ишлаб чиқилди, деб хабар қилади Америкада чиқадиган «Дизайн ньюс» нашри. Счётчикнинг ичига «электр қуввати ўғрилари» яқинлашишига йўл қўймайдиган икки тутқич ёрдамида алюминий ҳалқача маҳкамланади. Бу ҳалқача ҳеч нарса билан арралаб бўлмайдиган махсус тамба билан ёпилади. Ана шу ҳалқачани счётчикни бузибгина ичидан олиш мумкин. Шундай қилинган тақдирда счётчик бузилганлигини тезда аниқлаш, ундан ашёвий далил сифатида фойдаланиб, жиноий иш қўзғаш мумкин.

ФАРОСАТЛИ БОЛАКАЙ

«Брондон Карпентер автомобилни тўғри йўлда бемалол бошқара олади, у фақат гавжум кўчаларда машинани бекатга қўйишдек мураккаб санъатни ҳали ўзлаштириши керак» — Американинг Льюистон шаҳрида (Мэн штати) рўй берган автомобиль фалокати ҳақида протокол тузган полициячи ана шундай хулосага келди. Бунинг устига омади келмаган ҳайдовчига яна машина рулига ўтириш ҳуқуқини қўлга киритиш учун қарийб ўн беш йил кутишга тўғри келади. Сабаби — ҳайдовчи эндигина икки ёшга тўлган экан.

Болакайнинг онаси гувоҳлик беришига қараганда, у ўғлини орқадаги ўриндиқда камар тақилган ҳолда қолдириб, бир минуттагина машинани тарк этган экан. Машина двигатели ишлаб тураверибди. Фаросатли болакай камарни ечиб, олдиндаги ҳайдовчи ўриндиғига ўтган ва тутқич билан кнопкаларни ўйнай бошлаган. Автоматик узатмалар коробкаси бўлган автомобилни ҳаракатга келтириш учун эса бошқарув дастагини енгилгина босишнинг ўзи кифоя бўлган...

Машина оҳиста жойидан жилиб, ҳеч қандай корҳолга учрамай бошқариладиган тўрт чорраҳани кесиб ўтибди ва бинога бориб урилгандан кейингина тўхтаб қолибди. Бахтни қарангки, кичкинтой ҳайдовчи деярлик шикастланмабди, иягининг бир неча ери кўкарибди, холос.

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Профилактика муносабати билан душанба, 17 октябрь куни МТ I кўрсатувлари соат 7.00 дан 12.00 гача ЎзТВ канали орқали намойиш этилади.

ТЕЛЕПРОГРАММАЛАР

17—23 октябрь

Душанба — 17 октябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 Футбол шарҳи. 9.35 Янгиликлар. 9.45 «Оқшомдан тушгача», Бадиий фильм («Мосфильм»). 1 ва 2-сериялар.

⊙

16.00 Янгиликлар. 16.10 «Қайта қуриш прожектори». 16.20 Челябинск филармониясининг фортепьяно триоси чалади. И. Брамс. До мажор триоси. 16.55 Озарбайжон телевидениесининг программаси. 18.05 «Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар». ГДРдан кўрсатилади. 19.05 Ёшлик куйлайди ва рақсга тушади. 19.20 XIX партия конференцияси белгилаб берган йўлдан. 19.55 Футбол шарҳи. 20.25 «Канизак Изаура». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия (Бразилия). 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15. «Балет. балет...» 23.15 «Дунё воқеалари». 23.25 Бир актёр театри, РСФСР халқ артисти М. Козаков Д. Самойлов поэмаларини ўқийди.

⊙ МТ II

18.35 Янгиликлар. 18.45 «Аслига қайтиш». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.15 Ю. Слесарев чалади (фортепьяно). 19.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!» 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «Халқаро панорама». 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Пўлат қандай тобланди». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия—«Туғилиш»(А. Довженко номли киностудия). 23.20 «Жонли планета». Ўн икки серияли ҳужжатли фильм. 12-серия—«Янги дунёлар» (Буюк Британия). 00.15 Янгиликлар.

⊙ ЎзТВ

15.00 «Бу ерда Крилов бўлган», «Анатолий Калинин. Замондош ҳақида мулоҳаза». Ҳужжатли фильмлар программаси. 16.00 «Узундан узоқ иш». Бадиий фильм («Ленфильм»). 17.30 География. Жойнинг плани. 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Оҳу», «Филча касал бўлиб қолди». Мультфильмлар. 18.35 Олий лига хотин-қизлар командалари ўртасида чим устида хоккей бўйича СССР чемпионати. «Андижанка» — «Политотдел» (Тошкент области). Андижондан репортаж. 19.10 «Сўз кетидан сўз келар». 19.30 «Ёзувчи ва замон». 20.00 «Ахборот» (рус). 20.15 Долзарб интервью. 20.30 «Ахборот». 20.55 «Созандалар ҳақида ҳикоялар». М. Шокиров. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Табор кўкка интилади». Бадиий фильм («Молдовафильм»).

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.25 «Кузда онам томон олиб борадиган йўл». Телефильм. 20.05 «Алёшканинг севгиси». Бадиий фильм. («Мосфильм»).

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Мулоқот», «Тожикистони Советн» газетаси редколлегияси аъзоларининг газетхонлар билан учрашуви.

Сешанба — 18 октябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.00 Т. Бобровицкая куйлайди. Свердловскдан кўрсатилади. 9.25 «Канизак Изаура». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1, 2 ва 3-сериялар. (Бразилия). Танаффус пайтида (10.25)—Янгиликлар.

⊙

16.00 Янгиликлар. 16.15 «Қайта қуриш прожектори». 16.25 «Сардарапатдан концерт». Арманистон телевидениесининг кўрсатуви. 16.55 «Беш йиллик: ишлар ва одамлар» туркумидан ҳужжатли фильм премьераси. 17.30 «Йил фасллари». Октябрь белгилари. 18.30 Америка тупроғидаги учрашувлар. 19.05 «Дунё воқеалари». 19.25 «Қайта қуриш далиллари». «Правда» газетаси редакциясида ишбилармон кишилар клубининг йиғилиши. 20.25 «Канизак Изаура». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Эврика». Новатор ўқитувчиларнинг Бутуниттифоқ учрашуви ҳақида. 23.45 «Дунё воқеалари». 24.00 А. Серов куйлайди.

МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

⊙

Ўқув программалари

⊙

13.05 «Пўлат қандай тобланди». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия—«Туғилиш», 2-серия — «Синов» (А. Довженко номли киностудия). 15.15 Янгиликлар. 15.25 Ҳужжатли фильмлар.

⊙

18.35 Янгиликлар. 18.45 Ритмик гимнастика. 19.15 Катталар учун мультфильмлар. 19.30 «9-студия». 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Пўлат қандай тобланди». Олти серияли телевизион бадиий фильм, 2-серия—«Синов». 23.20 Янгиликлар. 23.25 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув (такрор).

⊙ ЎзТВ

15.00 «Шамолдан тез». Телефильм. 15.15 «Ўжар Кура», Телевизион бадиий фильм («Озарбайжонфильм») 1-серия. 16.45 Эстетика асослари. Эстетика категориялари. 17.15 «Тоғ кулларининг сири». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»). 17.30 Физика. Қаттиқ жисмларнинг тузилиши ва хоссаси. 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Хирургия бўйича IV Бутуниттифоқ симпозиуми» (рус.). 18.45 Мультфильмлар. 19.00 «Хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш йўлидан». 19.30 «Социалистик қонунчилик ва демократия». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Қушлар кузи». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.45 ЎзССРда хизмат кўрсатган артист О. Ҳайитова куйлайди. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Долзарб дамлар қадри». 22.35 Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотига номзодлар. «Пахтамиз оппоқ эди». М. Горький номли Фарғона область музикали драма ва комедия театрининг спектакли.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.25 «Паспортсиз киши». Бадиий фильм. («Мосфильм»). 21.00 «Турли тоифадаги эркаклар» Телефильм.

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15. «Омад Сизга ёр бўлсин, пахтакорлар!» Кўрсатув ва концерт. 23.05 «Маърифат». Абдураҳмон Жомий таваллудининг 575 йиллигига.

Чоршанба — 19 октябрь

МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар». ГДРдан кўрсатилади. 10.05 «Канизак Изаура». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. 11.10 Янгиликлар. 11.20 О. Меликов. «Севги афсонаси». балетидан парчалар.

⊙

16.00 Янгиликлар. 16.10 «Қайта қуриш прожектори». 16.20 «Науканлик Млаткина». Шимол элатларининг ҳаёти ва турмуши ҳақида. Анадирдан кўрсатилади. 16.45 «Учови бош ролда». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Минск). 17.15 Ульяновск телевидение студиясининг программаси. 17.45 «Салом, музика». 18.30 Иқтисодий билимлар асослари », «ТелеЭКО» журнали. 19.00 Халқ куйлари. 19.10 «Дунё воқеалари» 19.25 Мультфильмлар. 19.45 Шу куннинг почтаси. Кўрсатувни В. П. Бекетов олиб боради. 20.15 «Канизак Изаура». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 5-серия. 21.20 «Қайта қуриш прожектори». 21.30 «Время». 22.00 Футбол. Жаҳон чемпионатининг саралаш матчи. СССР—Австрия терма командалари. Киевдан олиб кўрсатилади. 23.50 «Дунё воқеалари».

МТ II

ЎҚУВ ПРОГРАММАЛАРИ

⊙

13.05 «Пўлат қандай тобланди». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия—«Жасорат». 14.10 Янгиликлар. 14.20 «Қизиқишларинг олами». «Телэнкуца». Ҳужжатли фильм. 14.40 «Осмондан тушган мерос». Бадиий фильм, субтитр билан («Мосфильм»).

⊙

18.30 Янгиликлар. 18.40 П. И. Чайковский номли халқаро конкурс лауреатлари. С. Стадлер (скрипка). 19.25 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». 20.00 «Музикали киоск». 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «Уйғунлик қонуни». Бразилия архитектори ва жамоат арбоби Оскар Нимейер ҳақида. 21.30 «Время». 22.00 «Қайта қуриш прожектори». 22.10 «Пўлат қандай тобланди». Олти серияли телевизион бадиий фильм, 3-серия — «Жасорат». 23.15 Янгиликлар.

⊙ ЎзТВ

15.00 «Совет Иттифоқи бўйлаб». Кинопрограмма. 16.00 «Ўжар Кура». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 17.30 Рус адабиёти. , Пелагея Ниловнанинг революцион йўли (М. Горькийнинг «Она» романи асосида (рус.) 17.45 Янгиликлар. 17.55 Мактаб ўқувчилари учун. «Пионерлар мамлакатида». (рус.). 18.40 «Ёз билан хайрлашиш», Манзарали фильм. 18.50 «Санъат оламида». Ёшлар ижоди. (рус.). 19.30 «Агросаноат ва Озиқ-овқат Программаси». 20.00 «Ахборот (рус.). 20.20 Долзарб интервью 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзбек куйларидан концерт. 21.20 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 21.30 Москва. «Время». 22.00 «Муқаддима». Бадиий фильм. («Ленфильм»).

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.25 «Алангали сўқмоқлар». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»). 20.40 Реклама. 20.50 «Ёнғиндан эҳтиёт бўлинг!»

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ

21.20 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 21.30 Москва. «Время». 22.00 «Қобулнинг жазирама ёзи». Бадиий фильм (СССР—АДР).

Пайшанба — 20 октябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 Футбол. Жаҳон чемпионатининг саралаш матчи. СССР—Австрия терма командалари. Киевдан кўрсатилади. 10.45 Янгиликлар. 10.55 «Канизак Изаура». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 5-серия.

⊙

16.00 Янгиликлар. 16.10 «Қайта қуриш прожектори». 16.20 «Бозорчи». Ҳужжатли фильм премьераси («Қозоқфильм»). 16.45 «Музикали хазина». 17.10 А. Т. Болотов. Рус қишлоқ хўжалиги фани асосчиси туғилган куннинг 250 йиллигига. 17.55 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 18.40 «Демократияни ўрганамиз». 19.10 Шеърият лаҳзалари. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Миша амаки». Мультфильм. 19.40 Актуал объектив. «Тўхтаб қолган вақт хроникаси». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 1 ва 2-фильмлар («Ўзбектелефильм»). 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Олам кинокамера кўзгусида». 23.05 Кичик концерт. 23.20 «Дунё воқеалари». 23.30 «Санъатга бахшида умр». Микеланджело.

⊙ МТ II

9. 00 Эрталабки гимнастика.

⊙

Ўқув программалари.

⊙

13.05 «Пўлат қандай тобланди». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия — «Енгиш». 14.10 Янгиликлар. 14.20 «Шаҳарлар ва йиллар» туркумидан телевизион ҳужжатли фильмлар. «Грозний». «Сирдарёдаги шаҳар».

⊙

18.35 Янгиликлар. 18.45 «Ҳайвонот оламида». 19.45 СССР халқ артисти М. Стефюк куйлайди. 20.00 Ритмик гимнастика. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Реклама. 20.50 РСФСРда хизмат кўрсатган артист А. Данилов чалади (балалайка). 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Пўлат қандай тобланди». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. — «Енгиш». 23.20 «Бир қишлоқ эртаклари». Телевизион ҳужжатли фильм. 23.35 Янгиликлар.

⊙ Ўз ТВ

15.00 Ҳужжатли фильмлар программаси. 16.00 «Йўқолган гувоҳ». Бадиий фильм («Мосфильм»). 17.30 Биология. Турнинг структураси ва критерийси. 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Ўнгача санашни биладиган эчкича». Мультфильм. 18.25 «Гулхан» журнали меҳмонимиз. 19.00 «Ахборот» (рус). 19.15 Дутор ва танбур тароналари. 19.40 Москва. Актуал объектив. «Тўхтаб қолган вақт хроникаси», Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 1 ва 2-фильмлар («Ўзбектелефильм»). 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Ахборот». 22.30 Ҳамза номли ўзбек Давлат академик драма театрининг 70 йиллигига. «Театр ва замон».

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.20 «Софья Грушко». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия). 20.55 «Оила пудрати: муаммолар ва ечимлар».

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Иссиқкўлнинг экологик муаммолари».

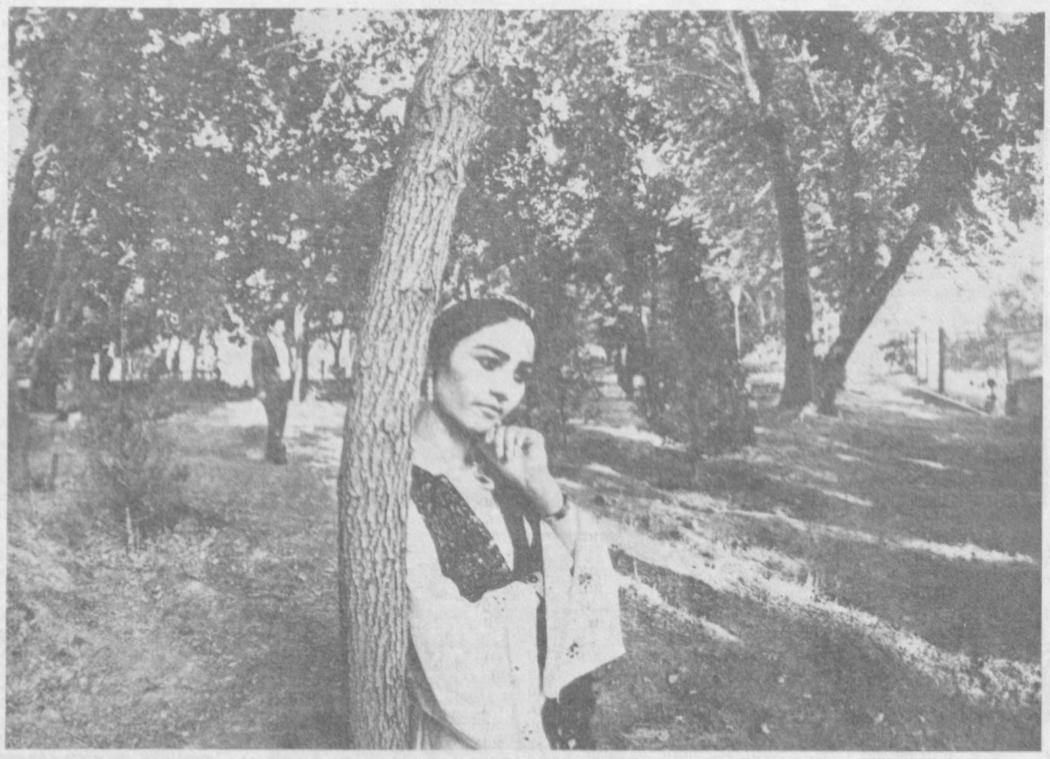

⊙ Хаёл. Т. Каримов фотоси.

Келинг, бир кулишайлик

Инглиз юморлари

Билл: Амаки, кечаги сутингиз жуда сувли экан.

Сутчи: Тўғри айтдингиз. Кеча кечаси сигиримиз ёмғирда қолган эди.

⊙

Ёш йигит давлат идорасида иш бошлади. Биринчи иш куни тугагач, отаси ундан:

— У ерда қанча одам ишларкан? — деб сўради.

— Тахминан ярми ишларкан, — деб жавоб берди ўғли.

⊙

Ўқитувчи: Нима учун доим ўқишга кечикасиз?

Ўқувчи: Бу менинг хатоим эмас, муаллим жаноблари. Мен мактабга етиб келмасимдан аввал доим қўнғироқни чалиб қўйишади.

⊙

Бир кишини операция қилишлари керак эди. У ҳамширага деди:

— Қўрқиб кетяпман, аввал ҳеч операция бўлмаган эдим.

— Хотиржам бўлинг, — деди ҳамшира, — сизни операция қиладиган доктор ҳам ҳали бирон марта операция қилмаган.

⊙

— Ойи, катта бўлганимда мен Арктика текширувчиси бўламан.

— Жуда соз, болам.

— Лекин, ойижон, машқ қилишни ҳозироқ бошлаб юборишим керак. Совуққа ўрганишим учун ҳар куни 6 тийиндан бериб туринг, музқаймоқ олиб, еб тураман.

⊙

Инглиз тилини ўрганишни истаган ёш йигит ўқитувчи ёнига келиб сўради:

— Инглиз тилини ўрганиш қийинми?

— Йўқ, унчалик эмас, —жавоб берди ўқитувчи, — фақат дастлабки саккиз дарс қийин.

— Ундай бўлса, машғулотни тўққизинчи дарсдан бошлар эканмиз-да, — деди йигит.

Инглиз тилидан Турсунхўжа МАҲМУДХЎЖАЕВ таржимаси.

Савол - жавоблар

Дўст дўстига тушунтирди:

— Уининг совунига кир ювмабсиз!..

— Совуни импортниймн!

⊙

Иккиси ҳасратлашарди:

— Сенинг ширин сўзларингга кирдим, оқибати нима бўлди!

— Бирга азоб чекамиз!

⊙

— Ичганларининг шох-бутоғи борми!

— Бор, дадангнинг бошидаги ғурра-да.

⊙

— Тирикмисан, оғайни!

— Тирикчилик!

⊙

— Телефонинг борми!

— Ҳозирча йўқ.

— Тинч яшаркансан, балли!

Инобат МИРЗАЕВА.

Редактор Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

Жума — 21 октябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 Аккордеонда В. Тамман чалади. 9.25 «Гаровга олинган». Бадиий фильм («Тожикфильм»). 10.40 Янгиликлар. 10.50 Мультфильмлар.

⊙

16.00 Янгиликлар. 16.10 «Қайта қуриш прожектори». 16.20 Иркутск телевидение студиясининг программаси. 17.20 «Криниченька» ансамблининг концерти. Киевдан кўрсатилади. 17.50 Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 18.10 «Нега ва нима учун?» Болалар учун кўрсатув. 18.40 «Новаторлар ва консерваторлар». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.35 «Сиз яратган боғ». 20.05 Резонанс. «АҚШ — СССР». Диалог давом этади. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 1988 йил қўшиқлари. 22.30 «Нигоҳ». Тунги-информацион - музикали программа.

⊙ МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

⊙

Ўқув программалари.

⊙

13.05 «Пўлат қандай тобланди». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия. — «Кураш», 6-серия — «Мангулик». Танаффус пайтида (14.10) — Янгиликлар.

⊙

18.30 Янгиликлар. 18.40 «Қишлоқ янгиликлари». 19.40 Унутилмас музикали кечалар. СССР халқ артисти Е. Образцова концерти (ЧССР телевидениеси). 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «Сиз бунга қодирсиз». 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Пўлат қандай тобланди». Олти серияли телевизион бадиий фильм, 5-серия — «Кураш», 6-серия—«Мангулик». 00.15 Янгиликлар.

⊙ Ўз ТВ

15.00 «Ўлим билан олишув». Бадиий фильм. («Ленфильм»). 16.30 «Акс эттирилган лаҳза», «Давоми». Ҳужжатли фильмлар программаси. 17.55 Янгиликлар. 18.05 Мактаб ўқувчилари учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим». 18.45 «Қўғирчоқлар рақси». Мультфильм. 18.55 «Инсон болаликдан бошланади». Андижон областидан кўрсатув (рус.) 19.30 «Қайта қуриш йўлидан», Сирдарё область Зомин райони чўлқуварларининг социал-иқтисодий муаммолари ва меҳнатдаги ютуқлари ҳақида. 20.00 «Ахборот». (рус). 20.15 Долзарб интервью. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Қизлар гулдастаси». Концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Долзарб дамлар қадри». 22.35 «Эртага — премьера». Кинокўрсатув.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.25 «Совет Иттифоқи элчиси». Бадиий фильм. («Мосфильм»). 20.50 «Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик».

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Нодирабегим». Бадиий фильм.

Шанба — 22 октябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Нега ва нима учун». Болалар учун кўрсатув. 9.35 Халқ чолғулари садолари. 10.15 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». Бурятистонда сув тошқини оқибатларини тугатиш ҳақида. 10.50 М. Апарцев, Б. Шчербаков. «Қадрдонларим, жигарбандларим». М. Горький номли СССР Москва Бадиий академик театрининг фильм-спектакли. 12.25 СССР Министрлар Совети Президиумининг мажлисидан репортаж. 13.40 «Дунё воқеалари». 14.00 Қайта қуриш ва маданият. «РСФСР Театр арбоблари союзи. Бир йилдан кейинги учрашув». 15.00 «Социализм мамлакатларида». 15.30 «Ҳайвонот оламида». 16.30 «Фидойи шахслар». Ёшлар матбуотининг I халқаро фестивали ҳақида. 17.10 Халқаро программа. СССР — ГФР. Бурилиш марраларида. 18.10 ВЛКСМ 70 йиллигига. «Атака». Бадиий фильм. (М. Горький номли киностудия). 19.40 «Омадсиз». Мультфильм. 19.50 «Олтин Дюк». Одессада бўлиб ўтган оммавий жанрлар I Бутуниттифоқ кинофестивали ҳақида. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Футбол. СССР чемпионати. «Спартак» — «Динамо» (Киев). 23.55 «Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг».

⊙ МТ II

8.30 Эрталабки гимнастика.

⊙

8.45 «Истиқбол». ЧССР телевидениесининг илмий-ўқув программалари. 9.35 «Здоровье». 10.20 «Қайта қуриш ва ҳуқуқ». Харидорларнинг ҳуқуқлари ва бурчлари, хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш ҳақида. 10.35 Тараққиёт, ахборот, реклама. Европанинг янги саноат технологиялари. 11.20 Альтернатива. «СССРда олимларнинг Пагуош учрашувлари». «Олимлар Пагуош ҳаракатининг тарихи, анъаналари, мунозаралари». Кўрсатувни профессор С. П. Капица олиб боради. 12.20 Фалсафий суҳбатлар. Тафаккур олами. Кўрсатувда ФА вице-президенти, академик Е. П. Велихов, СССР Педагогика фанлари академиясининг мухбир аъзоси В. П. Зинченко, СССР ФА мухбир аъзоси В. С. Стёпин, фалсафа фанлари докторлари В. А. Лекторский, М. К. Мамардашвили, В. Ж. Келле иштирок этадилар. Кўрсатувни СССР философия жамиятининг президенти, академик И. Т. Фролов олиб боради.

⊙

13.20 «Ўтирувдим ғамсиз...». Бадиий фильм, субтитр билан («Мосфильм»). 14.25 «Ғолиблар». «Изланиш давом этади». 15.40 Мультфильм премьераси. 15.50 «Ҳаракат хавфсизлиги учун». 15.55 Хоккей. СССР чемпионати. МАСК — «Динамо» (Москва). 18.15 «Бразилия овози». Эстрада программаси. 18.50 Ҳужжатли фильмлар экрани. «Амба». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. (Владивосток). 19.20 «Масхарабозлар дуэти». Ю. Никулин ва М. Шуйдин иштирокида цирк томошалари. Кўрсатувни И. Кио олиб боради. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Реклама. 20.50 «Бизнинг мерос». «Сотбис Москвада» Замонавий живопись асарлари биринчи Москва халқаро аукциони ҳақида. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.10 Мамлакат театрлари намойиш этади. В. Александри. «Дэспот Водэ». А. С. Пушкин номли Молдавия академик театрининг спектакли. 00.55 Янгиликлар.

⊙ Ўз ТВ

9.00 «Ассалому алайкум». Информацион - музикали программа.

⊙

10.00 «Шанба экрани». Кинопрограмма. 11.00 «Ҳовлимиздаги стадион». Андижон области турар жойларида оммавий-физкультура ишларининг аҳволи ҳақида (рус.). 11.30 «Азиз онажон», Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия). 13.00 «Китоб дўстлари». Телеальманах» (рус.). 13.40 «Озиқ-овқат Программаси—амалда». 14.10 «Ҳам нон, ҳам қўшиқ». Фильм-концерт. 14.40 «Йўл ҳаракати хавфсизлиги учун».

⊙

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Болалар учун фильм. «Физкультура!». 18.30 Болалар учун. «Колокольчик» (рус.). 19.00 «Мактаб ислоҳоти — ҳаётга!» Таълим-тарбия сифатини оширишнинг роли ҳақида. 19.30 «Эшмат — фаришта». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Шеърий дафтар сатрлари». 20.30 «Ахборот». 20.50 «Хат ва ҳаёт» Теletomoшабинларнинг хатларига обзор. 21.30 Москва «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Дала меҳнаткашлари учун кечки музикали программа. 23.25 «Ҳамманинг кўз ўнгида». Телефильм. 23.55 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Болалар учун концерт. 18.45 «Жаҳон бир ҳафта ичида». 19.00 «Новости». 19.20 «Муаммолар ва ечимлар». Ҳунар-техника таълими системасида малакали ҳайдовчиларни тайёрлаш муаммолари ҳақида. 19.45 «Қора кундуз ортидан». Телефильм. 20.00 «Ахбор». 20.25 «Гулшани адаб». Раҳим Ҳошим. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Жамиятда шахс». 23.15 «Моусар Минцаев. Йўл бизни уйимизга элтади». Фильм-концерт.

Якшанба — 23 октябрь

⊙ МТ I

8.30 Янгиликлар. 8.45 Ритмик гимнастика. 9.30 «Мамлакат гражданларига саволлар». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»). 9.45 «Спортлото» тиражи. 10.00 «Будильник». 10.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 11.30 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув. 12.00 «Билса ҳазил, билмаса чин». Сатирик кўрсатув. 12.30 «Музикали киоск». 13.00 «Қишлоқ янгиликлари». 14.00 Совет қўшиқларидан концерт. 14.25 «Здоровье». 15.10 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Чўпон Янка» («Беларусьфильм»). 1-серия. 16.30 Чех Давлат филармонияси симфоник оркестрининг концерти. 16.55 «Фалокат». «...16 ёшгача ва ундан катталар» кўрсатувининг махсус сони. 18.00 «Жаҳоннинг йирик музейи». Лувр. 1-серия — «Исиданинг кўз ёшлари ёки фиръавнлар вақти» (Франция). 18.30 «Халқаро панорама». 19.15 Шеърият лаҳзалари. 19.20 «Саёҳатчилар клуби»нинг очиқ мажлиси. 21.00 Катталар учун мультфильм премьераси. «Қора арчали пейзаж». 21.30 «Время». 22.05 Т. Абуладзе фильмлари телеэкранда. «Илтижо» («Грузияфильм»). 23.30 Янгиликлар.

⊙ МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!

⊙

8.45 Совет поэзияси. Революция ва поэзия рицари. Е. Чаренц. 9.35 «Эрудит». Илмий-оммабоп фильмлар: «Ғорлар куйи». Ўзбекистон ғорлари ҳақида: «Қоронғилик мўъжизаси». Уралдаги Капо ғорида палеолит даврига хос расмлар ҳақида: «Онекс» — ер ости саройлар тоши. 10.25 «Портретлар». В. А. Жуковский. 11.25 Иқтисодий билимлар асослари. «Агро» тележурнали. Чорвачиликда ижарачи коллективларни ташкил этиш ва уларнинг иш тажрибаси. 12.00 «Агар сиз...». 12.45 «Космос: янги уйга йўлми?» Космосни ўзлаштиришнинг истиқболлари ҳақида илмий-оммабоп фильм. 13.35 «Умринг боқий бўлсин, Ер?» 14.35 «Объектив». 15.10 «Жирафа», «Топқир деҳқон». Мультфильмлар премьераси. 15.30 М. Вериковский операси ҳамда Т. Шевченконинг «Наймичка» поэмаси мотивлари асосида яратилган музикали фильм премьераси («Укртелефильм»). 17.50 «Фидойи шахслар». Североуральск шаҳар комсомол комитети ҳақида. 18.30 «Телевизион музикали абонемент». 19.30 «Бугун ва ҳар куни». Масхарабозлардан А. Николаев, Ю. Куклачев, С. Маргулян ва бошқалар иштирокида цирк томошалари. И. Кио олиб боради. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «Санъат устахоналари». Ўзбекистон таъмирловчиларининг иши ҳақида. Тошкентдан кўрсатилади. 21.15 Катталар учун мультфильмлар: «Калейдоскоп — 70», «Қойилмақом Гоша». 21.30 «Время». 22.05 «Замондош хотин-қизлар». Тележурнал. 2-сони — «Англаш». 23.25 Регби. Европа чемпионати. СССР — Румыния терма командалари. Олмаотадан кўрсатилади. 00.10 Янгиликлар.

⊙ Ўз ТВ

9.00 «Ассалому алайкум. Информацион-музикали программа.

⊙

10.00 «Оила даврасида». Кинопрограмма. 11.00 «Биргаликда куйлаймиз». Н. Норхўжаев, Р. Толипов. «Комсомол ёшлигим» (такрор.). 11.20 Мактаб ўқувчилари учун «Светофор». 12.15 ВЛКСМ 70 йиллигига. «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Комсомол ва қайта қуриш». 12.50 «Сиз Петькани кўрмадингизми?» Бадиий фильм. (М. Горький номли киностудия). 14.00 Спорт программаси. 15.00 «Оналар мактаби». Болаларда ревматизм касаллиги. 15.30 «Сиз севган қаҳрамонлар». Болалар учун кинокўрсатув. 16.30 Реклама.

⊙

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Г. Успенский номли республика музика мактаб-интернати ўқувчилари ижро этадилар. 18.40 Адабий театр. Э. Воҳидов. «Руҳлар исёни». 19.30 «Дўстларимиз аренаси», Цирк программаси. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Менинг Регистоним». Ҳужжатли фильм. («Ўзкинохроника»). 20.30 «Ахборот». 20.50 Дам олиш концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «3-студия». Ёшлар учун кечки программа. 23.25 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

17.20 Кўрсатувлар программаси, 17.25 «Олтин тиш». Бадиий фильм (рус.). 19.00 «Новости». 19.15 «Халқлар дўстлиги—адабиётлар дўстлиги». 20.00 «Ахбор». 20.15 «Ўтмиш ҳали олдинда». Телефильм. 20.45 «Санъат усталари». Республика халқ ҳофизи Абдулла Оазриев. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Шарқ юлдузлари». Гугуш.

ТОШКЕНТ оқшоми
Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08.74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58.85; фан ва ўқув юртлари — 32-53.10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55.32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33.29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33.99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56.84; эълонлар — 33-81-42.

Р — 17723. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 19.50 да қўл қўйилган. [График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим]. А. 9236. Тиражи — 108.220. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10